

**MEDICINSKI
FAKULTET**

Adresa: Kruševac bb
81000 PODGORICA
CRNA GORA
Tel: +382 20 246 651
Fax: +382 20 243 842
url: www.ucg.ac.me/medf
E-mail: infomedf@ac.me

**MEDICAL
FACULTY**

Address: Krusevac bb
81000 PODGORICA
MONTENEGRO
Phone: +382 20 246 651
Fax: +382 20 243 842
url: www.ucg.ac.me/medf
E-mail: infomedf@ac.me

Broj: 1555/4-1
Podgorica, 06.10.2021. godine

**Univerzitet Crne Gore
Odbor za doktorske studije**

Poštovani,

U skladu sa članom 34 Pravila doktorskih studija i tačkom 3.5. Vodiča za doktorske studije, u prilogu akta dostavljamo Prijedlog Vijeća Medicinskog fakulteta, o imenovanju Komisije za ocjenu prijave doktorske disertacije doktoranda dr med Enise Kujundžić, na dalje postupanje.

S poštovanjem.

**MEDICINSKI FAKULTET
DEKAN**
Prof. dr Miodrag Rađunović

UNIVERZITET CRNE GORE
MEDICINSKI FAKULTET
Broj:1555/4
Podgorica, 04.10.2021. godine

Na osnovu člana 64 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore i člana 34 Pravila doktorskih studija, Inicijalnog prijedloga Komisije za doktorske studije broj: 1179/1 od 15.09.2021. godine, Vijeće Medicinskog fakulteta u Podgorici, na elektronskoj sjednici održanoj 01-04.10.2021. godine, donijelo je

ODLUKU

Predlažemo Centru za doktorske studije i Senatu Univerziteta Crne Gore, da imenuje Komisiju za ocjenu prijave doktorske disertacije pod nazivom: **“Uticao porodičnog okruženja na uhranjenost sedmogodišnjaka u Crnoj Gori”**, kandidata **dr med Enise Kujundžić, u sastavu :**

- **Prof. dr Milica Martinović**, redovni profesor Medicinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, naučna oblast: patološka fiziologija;
- **Prof. dr Boban Mugoša**, vanredni profesor Medicinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, oblast: epidemiologija;
- **Prof. dr Vesna Miranović**, redovni profesor Medicinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, naučna oblast: pedijatrija;

Obrazloženje

Dr med Enisa Kujundžić podnijela je Vijeću Medicinskog fakulteta, Prijavu teme doktorske disertacije pod nazivom: **“Uticao porodičnog okruženja na uhranjenost sedmogodišnjaka u Crnoj Gori”**.

U skladu sa tačkom 3.5 Vodiča za doktorske studije UCG, Komisija za doktorske studije na sjednici održanoj dana 15.09.2021. godine, nakon razmatranja ispunjavanja formalnih uslova za prijavu teme doktorske disertacije sa stanovišta neophodnih podataka, a poštujući princip kompetentnosti, inicirala je prema Vijeću Prijedlog broj: 1179/1 od 15.09.2021. godine.

Vijeće Medicinskog fakulteta na elektronskoj sjednici održanoj dana 01-04.10.2021. godine, shodno članu 34 Pravila doktorskih studija utvrdilo je prijedlog Odluke za imenovanje Komisije za ocjenu prijave doktorske disertacije.

VIJEĆE MEDICINSKOG FAKULTETA
PREDSJEDAVAJUĆI

Prof. dr Miodrag Radunović, dekan

Dostavljeno:
-Centru za doktorske studije
-Senatu UCG
-dosije
-a/a Vijeća

PRIJAVA TEME DOKTORSKE DISERTACIJE

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	Dr Enisa Kujundžić
Fakultet	Medicinski fakultet
Studijski program	Medicina
Broj indeksa	3/17
Ime i prezime roditelja	Šefko Crnovršanin
Datum i mjesto rođenja	20.09.1981. Bijelo Polje
Adresa prebivališta	Bul. Vojvode Stanka Radonjića 17 Podgorica
Telefon	067/302 515
E-mail	enisa.kujundzic@ijzcg.me
BIOGRAFIJA I BIBLIOGRAFIJA	
Obrazovanje	<p>Oktobar 2017. – Doktorske studije, Medicinski fakultet, Univerzitet Crne Gore, Studijski program - Medicina</p> <p>2010. – 2013. - Medicinski fakultet Univerzitet u Beogradu . specijalista higijene</p> <p>2000. -2008. Medicinski fakultet, Univerzitet Crne Gore, srednja ocjena 8,56</p>
Radno iskustvo	<p>22.12.2020 i dalje - Institut za javno zdravlje Crne Gore- Načelnica Odeljenja za higijenu, životnu sredinu i zdravlje</p> <p>08.05.2020. – 22.12.2020.- Institut za javno zdravlje Podgorica, Šef odsjeka zaškolsku higijenu i higijenu rada</p> <p>26.10.2013.-08.05.2020.- Institut za javno zdravlje Podgorica, Specijalista higijene u Centru za zdravstvenu ekologiju</p> <p>2010.- 2013. – Ljekar u Centru za zdravstvenu ekologiju</p> <p>2008 – 2009. Pripravnički staž Dom zdravlja Podgorica</p>
Popis radova	<p>1. Impact of COVID-19 confinement on eating behaviours across 16 European countries: The COVIDiet cross-national study, Esther Molina-Montes, Irina Uzhova, Vito Verardo, Reyes Artacho, BelénGarcía-Villanova, Eduardo Jesús Guerra-Hernández, Maria Kapsokefalou, Olga Malisova, Antonis Vlassopoulos, Alexandra Katidi, Barbara Koroušić Seljak, Robert Modic, Tome Eftimov, Irena Hren, Eva Valenčić, Zvonimir Šatalić, Ines Panjkota Krbavčić, Darija Vranešić Bender, Davide Giacalone, Michael Bom Frost, Aleksandra Konic Ristic, Jelena Milesevic, Marina Nikolic, Ezgi Kolay, Merve Güney, Vilma Kriaucioniene, Magdalena Czlapka-Matyasik, Aleksandra Bykowska-Derda, Enisa Kujundzic, Irzada Taljić, Muhamed Brka, Igor Spiroski, Sérgio Cunha Velho, Sofia Patrícia Sousa Pinto, Inês</p>

	<p>Nascimento Monteiro, Janice Adriana Pereira, María Dolores Ruíz-López, Celia Rodríguez-Pérez Food Quality and Preference, March 2021. https://doi.org/10.1016/j.foodqual.2021.104231</p> <p>2. Physical Activity, Screen Time, and Sleep Duration of Children Aged 6-9 Years in 25 Countries: An Analysis within the WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI) 2015-2017, Stephen Whiting a, Marta Buoncristiano, Peter Gelius, Karim Abu-Omar, Mary Pattison, Jolanda Hyska, Vesselka Duleva, Sanja Musić Milanović, Hana Zamrazilová, Tatjana Hejgaard, Mette Rasmussen, Eha Nurk, Lela Shengelia, Cecily C. Kelleher, Mirjam M. Heinen, Angela Spinelli, Paola Nardone, Akbota Abildina, Shynar Abdrakhmanova, Gulmira Aitmurzaeva, Zhamyila Usupova, Iveta Pudule, Aušra Petrauskienė, Victoria Farrugia Sant'Angelo, Enisa Kujundzic, Stevo Popovic, Anne-Siri Fismen, Ingunn Holden Bergh, Anna Fijalkowska, Ana Isabel Rito, Alexandra Cucu, Lacramioara Aurelia Brinduse, Valentina Peterkova A Andrea Gualtieri, Marta García-Solano, Enrique Gutiérrez-González, Zulfinissio Abdurrahmonova, Khadichamo Boymatova, Nazan Yardim, Maya Tanrygulyyeva, Daniel Weghuber, Karin Schindler, Dragana Stojisavljević, Aida Filipović Hadžiomerađić, Eliza Markidou Ionnaidu, Wolfgang Ahrens, Maria Hassapidou, Viktoria Anna Kovacs, Sergej M. Ostojic, Lubica Ticha, Gregor Starc, Kenisha Russell Jonsson, Igor Spiroski, Harry Rutter, Romeu Mendes, Julianne Williams, Ivo Rakovac, João Breda, Obesity Facts, 2021;14:32–44.</p> <p>3. A Snapshot of European Children's Eating Habits: Results from the Fourth Round of the WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI), Julianne Williams, Marta Buoncristiano, Paola Nardone, Ana Isabel Rito, Angela Spinelli, Tatjana Hejgaard, Lene Kierkegaard, Eha Nurk, Marie Kuncšová, Sanja Music Milanovic, Marta García-Solano, Enrique Gutiérrez-González, Lacramioara Aurelia Brinduse, Alexandra Cucu, Anna Fijalkowska, Victoria Farrugia Sant'Angelo, Shynar Abdrakhmanova, Iveta Pudule, Vesselka Duleva, Nazan Yardim, Andrea Gualtieri, Mirjam Heinen, Silvia Bel-Serrat, Zhamyila Usupova, Valentina Peterkova, Lela Shengelia, Jolanda Hyska, Maya Tanrygulyyeva, Ausra Petrauskienė, Sanavbar Rakhmatullaeva, Enisa Kujundzic, Sergej M. Ostojic, Daniel Weghuber, Marina Melkumova, Igor Spiroski, Gregor Starc, Harry Rutter, Giulia Rathmes, Anne Charlotte Bunge, Ivo Rakovac, Khadichamo Boymatova, Martin Weber and João Breda, Nutrients. 2020 Aug; 12(8)</p> <p>4. Differences in body height between the contemporary Western Balkan children and the WHO growth</p>
--	--

- references core sample, Gregor Starc, Stevo Popovic, Visnja Đordic, Sergej Ostojic, Sanja Music Milanovic, **Enisa Kujundzic**, Igor Spiroski, Sasa Đuric, Bojan Masanovic, Vedrana Sember i Bojan Leskosek, *Anthropological Notebooks* 25 (3): 55–67.
5. **Clustering of Multiple Energy Balance-Related Behaviors in School Children and its Association with Overweight and Obesity—WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI 2015–2017)**, Silvia Bel-Serrat, Ana Ojeda-Rodríguez, Mirjam M Heinen, Marta Buoncristiano, Shynar Abdrakhmanova, Vesselka Duleva, Victoria Farrugia Sant'Angelo, Anna Fijalkowska, Tatjana Hejgaard , Constanta Huidumac, Jolanda Hyska, **Enisa Kujundzic**, Sanja Musić Milanović, Guljemal Ovezmyradova, Napoleón Pérez-Farinós, Ausra Petrauskiene, Ana Isabel Rito, Lela Shengelia, Radka Taxová Braunerová, Harry Rutter, Celine M Murrin , Cecily C Kelleher , João Breda, *Nutrients* February 2019 Feb 27;11(3):511.doi: 10.3390/nu11030511.
  6. **Association between Characteristics at Birth, Breastfeeding and Obesity in 22 Countries: The WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative – COSI 2015/2017**, Ana Isabel Rito, Marta Buoncristiano, Angela Spinelli, Benoit Salanave, Marie Kunešová, Tatjana Hejgaard, Marta García Solano , Anna Fijalkowska , Lela Sturua , Jolanda Hyska, Cecily Kelleher, Vesselka Duleva, Sanja Musić Milanović , Victoria Farrugia Sant'Angelo, Shynar Abdrakhmanova, **Enisa Kujundzic**, Valentina Peterkova, Andrea Gualtieri, Iveta Pudule, Aušra Petrauskienė , Maya Tanrygulyyeva , Rakhmatulloev Sherali, Constanta Huidumac-Petrescu , Julianne Williams , Wolfgang Ahrens, João Breda , *Obesity Facts*, 2019;12(2):226-243.
  7. **Socioeconomic differences in food habits among 6- to9-year-old children from 23 countries—WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI 2015/2017)** Anne-Siri Fismen, Marta Buoncristiano, Julianne Williams, Arnfinn Helleve, Márta Bakacs, Ingunn Holden Bergh, Vesselka Duleva, Anna Fijalkowska, Andrea Gualtieri, Tatjana Hejgaard, Jolanda Hyska, Cecily C. Kelleher, Lene Kierkegaard, Enisa Kujundžić, Marie Kunešová, Sanja Musić Milanović, Paola Nardone, EhaNurk, Sergej M. Ostojic, Ausra Petrauskiene, Ivo Rakovac, Ana Isabel Rito , Harry Rutter, Elena Sacchini, Dragana Stojisavljević, Victoria Farrugia Sant'Angelo, Lela Shengelia, Angela Spinelli, Igor Spiroski, Maya Tanrygulyyeva, Daniel Weghuber, Joao Breda, *Obesity Reviews*.2021;e13211.DOI: 10.1111/obr.13211
  8. **Thinness, overweight, and obesity in 6 to9-year-old children from 36 countries: The World Health**

	<p>Organization European Childhood Obesity Surveillance Initiative—COSI 2015 2017, Angela Spinelli, Marta Buoncristiano, Paola Nardone, Gregor Starc, Tatjana Hejgaar, Petur Benedikt Júlíusson, Anne Siri Fismen Daniel Weghuber, Sanja Musić Milanović Marta García Solano, Harry Rutter, Ivo Rakovac, Alexandra Cucu, Lacramioara Aurelia Brinduse, Ana Isabel Rito, Viktoria Anna Kovacs, Mirjam M. Heinen, Eha Nurk, Päivi Mäki, Shynar Abdrakhmanova, Sanavbar Rakhmatulloeva, Vesselka Duleva, Victoria Farrugia Sant' Angelo, Anna Fijakowska Andrea Gualtieri, Elena Sacchini, Maria Hassapidou, Jolanda Hyska, Cecily C. Kelleher, Enisa Kujundižić, Marie Kuncováš, Eliza Markidou Ioannidou, Sergej M. Ostojic, Valentina Peterkova, Aura Petrauskienšė, Stevo Popovć, Iveta Pudule, Kenisha Russell Jonsson, Maria Angeles Dal Re Saavedra, Benoît Salanave Lela Shengelia Igor Spiroski Maya Tanrygulyyeva, Lubica Tichál Zhamilya Usupova Lutfiye Hilal Ozcebe Akbota Abildina Karin Schindler Martin W. Weber Aida Filipović Hadžiomerađić, Marina Melkumova Dragana Stojisavljević, Khadichamo Boymatova, Julianne Williams, Joao Breda, Obesity Reviews.2021;c13214. https://doi.org/10.1111/obr.13214</p>
--	--

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Na službenom jeziku	Uticaj porodičnog okruženja na uhranjenost sedmogodišnjaka u Crnoj Gori
Na engleskom jeziku	Influence of family environment on the nutrition status of seven-year-old children in Montenegro

Obrazloženje teme

Prekomjerna težina i gojaznost u djetinjstvu rastu širom svijeta, a najbrži rast je u zemljama sa niskim i srednjim prihodima (1-3). Prema inicijativi Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za nadzor gojaznosti djece, prevalencija prekomerne težine i gojaznosti među djecom od 6-9 godina u Evropi kretala se od 9-43% kod dječaka i 5-43% kod djevojčica u periodu od 2015-2017. godine (4). Ovaj podatak je zabrinjavajući, jer dječija gojaznost, prepoznata kao složena hronična bolest, ima negativne implikacije na fizičko zdravlje i psihosocijalno blagostanje, uključujući povezanost sa rezistencijom na insulin, povećanim mehaničkim stresom na zglobove, oštećenom kardiovaskularnom funkcijom i lošim socijalnim funkcionisanjem (5, 6). Ova složena i često progresivna bolest takođe može predisponirati djecu za mnoga druga hronična oboljenja, poput dijabetesa tipa 2, hipertenzije i kardiovaskularnih bolesti (7-9). Gojaznost djece je složena bolest koju uzrokuju mnogi biološki (npr. genetika i epigenetika, ishrana majke i mikrobiom) i faktori životne sredine (politike o hrani i fizičkoj aktivnosti, socijalne odrednice zdravlja). Roditelji igraju kritičnu ulogu u sprečavanju gojaznosti kod djece, pri čemu se njihova uloga mijenja u različitim fazama razvoja djeteta. Boljim razumijevanjem sopstvene uloge u uticaju na ishranu djetetovih prehrambenih navika, fizičku aktivnost, sedentarno ponašanje i na kraju na tjelesnu težinu, roditelji mogu da se edukuju kako da se zdravo hrane u svom domu, da pruže mogućnosti i podrže fizičku aktivnost, obeshrabre sedentarno ponašanje kao što je gledanje televizije i sami služe kao primjeri zdravog ponašanja (10).

Roditelji mogu igrati važnu ulogu u prevenciji i liječenju gojaznosti kod djece (11). Roditeljska percepcija stanja tjelesne težine djeteta jedan je od mnogih faktora neophodnih za poboljšanje preventivnog djelovanja i pristupa liječenju. Neuspjeh roditelja da prepoznaju prekomjernu težinu djece smatra se faktorom koji doprinosi porastu nivoa dječije gojaznosti (12). Pretpostavka ovog argumenta je da bi, ako bi roditelji mogli da prepoznaju gojaznost svog djeteta, bili motivisani da promijene ponašanje i potraže način za tretman. Postoje neki dokazi koji pokazuju da će roditelji koji su u stanju da rano prepoznaju višak kilograma svoje djece, vjerovatnije promovisati zdravije ponašanje svoje djece (13).

Iako gojaznost, a posebno gojaznost djece ima multifaktorsku prirodu, pokazalo se da se status gojaznosti razlikuje po socijalnoj klasi i demografskim faktorima (14). Važno je identifikovati tačne sociodemografske uticaje na status gojaznosti u savremenom društvu u cilju dizajniranja i primjene efikasne preventivne inicijative. Rano spriječavanje je efikasnije u upravljanju epidemijom gojaznosti, u poređenju sa liječenjem u kasnijim godinama (15).

Programi za prevenciju gojaznosti u zajednici, državi i naciji treba da naglase obrazovnu saradnju između škola, domova zdravlja i roditelja. Postizanje cilja prevencije i suzbijanja epidemije gojaznosti kod djece zahtijeva višestranne programe i politike širom zajednice. Ali čak i u tako širokim i sveobuhvatnim programima, roditelji imaju ključnu i uticajnu ulogu. Intervencije treba da uključuju i rade direktno sa roditeljima od najranijih faza dječjeg razvoja i rasta, kako bi se zdrave promjene sprovele kod kuće, kao i ojačale i podržale zdrava ishrana i redovna fizička aktivnost.

Pregled istraživanja

Doazano je da faktori okruženja utiču na reakciju osobe da jede hranu počevši od najranijeg uzrasta, kada uskraćivanje hrane više nije jedini faktor koji pokreće potrebu za jelom (16). Ovi faktori okoline mogu se pripisati i porodičnim i socijalnim faktorima koji utiču na unos hrane kod djece (17). Kućno okruženje određeno raspoloživošću namirnica, sklonošću određenim prehrambenim proizvodima, veličinom porcije, kulturnim vrijednostima, pripremom hrane, strukturom obroka i stilovima hranjenja, prvi su faktori određeni roditeljskim uticajima u djetinjstvu kada autonomija u izboru hrane još nije moguća (16). Prekomjerno podsticanje i podsticanje da se jede često povezani su sa uvjerenjem roditelja da su „punije“ bebe zdravije, kao i sa roditeljskim entuzijazmom da vidi kako dijete jede određenu hranu. Vardle i sar. uporedili su dvije grupe roditelja: majke sa prekomjernom težinom / gojazne i normalnom / podhranjenom tjelesnom težinom i njihove stilove hranjenja djece. Jedina razlika u stilovima hranjenja između dvije grupe koja je primijećena je da su gojazne majke imale znatno manju kontrolu nad unosom hrane svoje djece. Razlika u kontroli je možda doprinijela razlici u težini djece sa gojaznim roditeljima u odnosu na roditelje sa normalnom težinom (17). Kleges i sar. istraživali su roditeljski uticaj na izbor hrane kod djece i njegovu povezanost sa gojaznošću. Studija se fokusirala na aktivnosti u kojima su djeca mogla sama da biraju hranu za ručak, u rasponu od nutritivno niskih do nutritivno visoko kvalitetnih namirnica (18). Djeca su prvo mogla da odaberu bilo koju hranu koju su željela za ručak. Za drugi zadatak, djeca su zamoljena da odaberu novi ručak u kome im je rečeno da će njihova majka posle pregledati njihov izbor hrane. Za poslednji zadatak majke su ušle i bilo im je dozvoljeno da modifikuju ručkove koje su njihova deca odabrala. Između prvog i drugog kriterijuma, djeca su pokazala drastično smanjenje količine izabranog sadržaja šećera. Međutim, kada su majke mogle da prilagode hranu, modifikovale su ručak svog djeteta tako da imaju ukupno manje kilokalorija, manje kalorija iz masti i manje sadržaja natrijuma. Nije utvrđena značajna razlika između hrane koju su odabrale majke gojazne djece u odnosu na majke dece normalne težine (18). Robinson i sar. su u svom radu utvrđivali direktan odnos roditeljske kontrole unosa hrane sa stepenom prekomjerne tjelesne težine djeteta (19). Roditeljska kontrola nad hranom koju su konzumirala djeca bila je slabo obrnuto povezana sa stepenom prekomjerne težine kod djevojčica, međutim nije utvrđena

značajnija veza kod dječaka. Roditelji koji su prijavili veću kontrolu nad unosom hrane svog djeteta imali su ćerke sa manjom tjelesnom težinom. Među roditeljima koji su imali prekomjernu tjelesnu težinu, kontrola nad unosom hrane kod njihove djece bila je znatno manja u poređenju sa ostalim roditeljima sa normalnom tjelesnom težinom (19). Stavovi roditelja igraju važnu ulogu u određivanju tjelesne težine djece. Ako roditelji ne prepoznaju prekomjernu težinu i gojaznost djece kao zdravstveni rizik, manja je vjerovatnoća da će to priznati kao problem, što otežava prevenciju i lijećenje (20). Baughcum i sar. otkrili su tri glavna vjerovanja koja imaju majke ispitivanjem praksi hranjenja djece, posebno kod majki sa niskim primanjima. Majke su vjerovala da teža novorođenčad predstavlja prediktor dobrog zdravlja i uspješnog roditeljstva. Plašili su se da njihovo dijete ne uzima dovoljno hrane, zbog čega su uveli ćvrstu hranu u ishranu djeteta prije preporućenog uzrasta, i koristili su hranu da usmjere odgovarajuće ponašanje; na primjer smirivanje uznemirene bebe sa dodatnom boćicom hrane ili mladeg djeteta uz poslastice (21). Majke su bile svjesne da se protive savjetu nutricionista i priznale su da njihova uvjerenja o uvođenju ćvrste hrane u ranom dobu potiću uglavnom iz savjeta njihovih majki. Baughcum i sar. konstatuju da su percepcije majki o praksama hranjenja djece, posebno povećavajući kolićinu pojedene hrane, povećale šanse da njihovo dijete razvije gojaznost (21). Mulder i sar. sproveli su istraživanje presjeka u Ćileu zasnovano na stavovima majki, praksi hranjenja djece i statusu uhranjenosti djece (22). Majke djece sa prekomernom težinom bile su znatno više zabrinute zbog tjelesne težine djeteta i svoju djecu su doživljavale kao višu kategoriju uhranjenosti. Suprotno tome, majke dječaka normalne tjelesne težine su vršile znatno veći pritisak na djecu da jedu. Indeksi tjelesne mase dječaka, (sinova) pozitivno su povezani sa brigom o tjelesnoj težini djeteta, a negativno sa pritiskom da jedu. Rezultati u vezi sa indeksima tjelesne mase bili su samo statistićki znaćajni kod dječaka; međutim, pružaju ključni uvid u odnos sa hranom između majke, djeteta i hrane (22). Etelson i sar. ispitali su percepciju roditelja o tjelesnoj težini sopstvene djece. Cilj studije bio je da se ispita prepoznavanje gojaznosti kod sopstvene djece, znanje o zdravoj ishrani i prekomjernoj tjelesnoj težini kao zdravstvenom riziku (20). Na osnovu upitnika ova tri kriterijuma, roditelji su uglavnom imali osnovno razumijevanje u vezi sa pravilnom ishranom, kao što je ogranićavanje unosa brze hrane na samo jednom nedeljno. Što se tiće nivoa zabrinutosti zbog zdravstvenog rizika za njihovo dijete, višak kilograma zauzeo je drugo mjesto, odmah iza pasivnog pušenja, među sedam razlićitih uslova rizika. Međutim, na pitanje da procijene status težine sopstvenog djeteta, samo 48% roditelja je taćno procijenilo tjelesnu težinu djeteta. Roditelji sa djecom sa prekomernom tjelesnom težinom imali su najmanju taćnost kada je rijeć o procjeni njihove djece, sa samo 10,5% taćnosti. Rezultati ove studije pokazali su da iako roditelji izgledaju upućeni u zdrave prehrabene navike i zdravstvene rizike od prekomjerne tjelesne težine, više od polovine roditelja nije uspjelo da odredi status tjelesne težine svog djeteta (20). Mnogi roditelji vjeruju da je gojaznost nasljedni problem, genetski faktor koji uzrokuje višak kilograma i ne uzimaju u obzir kako njihove sopstvene prehrabene navike i okolno okruženje utiću na dijete (20). Genetska predispozicija gojaznosti kod djece mođe biti faktor, ali porast prevalencije gojaznosti kod djece dokazuje da mora postojati neki drugi faktor koji doprinosi ovom problemu (22). Campbell i sar. su dokazali asocijacije između kućnog okruženja, sa posebnim fokusom na ponašanje roditelja u ishrani i dostupnost hrane, na učestalost i vrstu hrane koju jedu adolescenti (23). Studija je pokazala da je majćin unos visokoenergetskih napitaka, slatkih i slanah grickalica i namirnica u pozitivnoj korelaciji sa sinovim unosom te iste hrane. Slićno tome, majćin unos visokoenergetskih napitaka pozitivno je povezan sa unosom tih pića kod ćerke. Dostupnost ove nezdrave hrane u kućnom okruženju je dalje pozitivno povezana sa potrošnjom visokoenergetskih napitaka, slatkih i slanah grickalica kod ćerki i unosom slanah grickalica kod sinova (23). Brown & Ogden su se fokusirali na roditeljsko modeliranje i njegov uticaj na stavove i ponašanje djeteta u ishrani (24). Modeliranje se ogleđa kroz opservaciono ućenje i to se odrazilo na njihovo proućavanje.

Postojala je značajna korelacija između nezdravog unosa grickalica, poput čokolada, čipsa i slatkiša, roditelja i djece, što ukazuje da su ishrana roditelja bila povezana sa sličnom ishranom djece. Takođe je postojala značajna pozitivna korelacija između internih motivacija roditelja i djece za ishranom i nezadovoljstvom sopstvenim tijelom (24). Uprkos napretku istraživanja gojaznosti, ne postoje dovoljni dokazi o tome kako djeca razvijaju obezogeno ponašanje kao što su neaktivnost i loše prehrambene preferencije, posebno u porodicama sa niskim socioekonomskim statusom (SES). Sveobuhvatne studije dokumentuju faktore rizika kod roditelja koji su odgovorni prekomernu tjelesnu težinu kod njih samih, uključujući gojaznost majke (25, 26) niže obrazovanje (27), niže stope fizičke aktivnosti, znanje o lošoj ishrani, nesigurnost dostupnosti hrane, pušenje, pravila o konzumiranju hrane i ishrani u redovnim intervalima (28). Povećana gojaznost djece povezana sa ovim faktorima rizika rezultira lošim zdravstvenim ishodima kod ove djece, razvojem hroničnih bolesti kao što su dijabetes, hipertenzija i koronarne bolesti (29). Niski porodični SES povezan je sa povećanom stopom gojaznosti kod djece. Uprkos nedavnim skromnim poboljšanjima stope gojaznosti kod djece sa niskim prihodima, kod djece predškolskog uzrasta, stope gojaznosti i dalje su više kod djece sa niskim primanjima (30). SES je povezan sa zdravljem, uključujući gojaznost djece, ali ga je teško promijeniti. Koristeći kompozitnu promjenljivu SES, koja uključuje prihode domaćinstva, kao i obrazovanje i zanimanje roditelja, studija koju su uradili Williams i sar. je pokazala da kombinacija socioekonomskih faktora doprinosi obezogenom okruženju djece. Istraživači i pružaoci usluga preventivnog zdravlja imali bi koristi od modela koji procjenjuje da li SES modifikuje uticaj ovih faktora rizika na tjelesnu težinu djeteta (28). Pomoću takvog modela mogle bi da osmisle intervencije na nivou stanovništva i na pojedinačnom nivou koje ciljaju modifikovane faktore rizika za dječju gojaznost (28).

Cilj i hipoteze

Cilj 1. Uticaj navika u ishrani u porodici na uhranjenost djece

Cilj 2: Percepcija roditelja o uhranjenosti djece

Cilj 3: Uticaj socioekonomskih karakteristika porodice (obrazovanje roditelja, porodična primanja, stepen urbanizacije mjesta stanovanja), na uhranjenost djece

Na osnovu navedenih ciljeva, definisane su sljedeće hipoteze:

H1: navike u ishrani utiču na uhranjenost djece

H2: percepcija roditelja o uhranjenosti djece nije odgovarajuća

H3: Socioekonomske karakteristike porodice (obrazovanje roditelja, porodična primanja, stepen urbanizacije mjesta stanovanja) imaju uticaj na uhranjenost djece

Materijali, metode i plan istraživanja

Projekat je planiran u skladu sa evropskim Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI) protokolom SZO (verzija iz septembra 2015. godine i verzija iz 2017. godine), a osnovne karakteristike ove metodologije su: uzorak je stratifikovan po regionima (sjeverni, centaralni i južni) i tipu područja (urbano, prigradsko i ruralno); ciljna dobna grupa su bila djeca starosti 7 godina, koja su pohađala prvi i drugi razred osnovnih škola u Crnoj Gori; terenski rad sproveden je u periodu od maja do juna 2016. godine, tokom kojeg je ispitano 3.584 djece prvog i drugog razreda što čini 86,3% definisanog uzorka.; od ukupno 410 osnovnih škola, 100 su izabrane za uzorak; škole su bile stratifikovane u odnosu na urbanu, prigradsku i ruralnu sredinu. U urbanim područjima uzorkovane su 62 škole, 10 škola su bile iz prigradskog i 28 škola iz ruralnog područja, mjerenje je rađeno kod 1.689 djece odgovarajuće starosti. Druga runda, po istom protokolu, je sprovedena 2019. godine na uzorku od 111 osnovnih škola, u kojima je izmjereno 1654 sedmogodišnjaka.

COSI istraživanje u Crnoj Gori obuhvatilo je sva tri upitnika predviđena Protokolom: obrazac upitnika za roditelje, za škole i za djecu. Podaci iz upitnika unijeti su u elektronsku bazu podataka

OpenClinica. Istraživanje je odobrio Etički komitet Instituta za javno zdravlje Crne Gore, dobijena je saglasnost od Ministarstva prosvjete i Ministarstva zdravlja. Za prikupljanje antropometrijskih podataka kod djece (obrazac upitnika za djecu) bilo je potrebno dobiti potpisanu saglasnost od roditelja, a od djece je ponovo tražena saglasnost neposredno prije mjerenja. Osnovni podaci za djecu sakupljeni su kroz sljedeće varijable: datum rođenja, pol, mjesto prebivališta, razred, datum mjerenja, šifra škole, tjelesna masa, visina i status urbanizacije. Osnovni podaci sakupljeni od roditelja obuhvatali su: obrazovni i socijalni status roditelja, podaci o ishrani djece, fizičkoj aktivnosti, navikama djece da koriste elektronske uređaje. Osnovni podaci dobijeni o školama obuhvatali su: status urbanizacije škole, ishranu u školi i organizaciju fizičke aktivnosti u školi. Svi upitnici su bili kodirani i arhivirani bez unosa identifikacionih podataka djece i roditelja. Djeca su izmjerena Seca vagama i visinomjerima, za mjerenje obima korišćena je traka Seca. Procjena uhranjenosti vršena je prema SZO kartama rasta.

Očekivani naučni doprinos

Poređenjem istraživanja u dvije runde i analizom rezultata dobiće se najnovija naučna saznanja iz ove oblasti u Crnoj Gori, koja će poslužiti za dalja naučna istraživanja i istovremeno omogućiti preduzimanje javnozdravstvenih mjera u skladu sa dobijenim naučnim saznanjima. Iz ovog istraživanja doći će se do zaključaka u vezi sa uticajem roditelja na uhranjenost kod djece, saznanju o najučinkovitijim ponašanjima i aktivnostima roditelja u prevenciji gojaznosti kod djece. Zaključci ovog istraživanja pomoći će u identifikaciji najvažnijih socioekonomskih faktora porodice koji su od značaja kada je gojaznost kod djece u pitanju, kao i koje su to intervencije kako javnozdravstvene, tako i u unutar same porodice koje bi omogućile roditeljima da svoju ključnu ulogu u razvoju djeteta iskoriste na najsvrsishodniji način u cilju prevencije gojaznosti kod djece, a samim tim i prevencije niza drugih oboljenja i poremećaja zdravlja. S obzirom da obuvata mjerenje antropometrijskih karakteristika djeteta, koje prati detaljan upitnik koji ispunjavaju roditelji na velikom uzorku koji obuhvata cijelu Crnu Goru, ovo istraživanje ima poseban značaj u smislu sveobuhvatnosti ove kompleksne javnozdravstvene teme. Rezultati oba istraživanja mogu poslužiti za kreiranje usmjerenih javnozdravstvenih mjera, zasnovanih na najnovijim naučnim saznanjima, kao i pokretanje inicijativa za kreiranje politike i strateških dokumenta koji bi poslužili da se podigne svijest o gojaznosti kod djece i uticaju na zdravlje, kao i poboljšanje okruženja kao jednog od ključnih faktora. Programi javnog zdravlja koji bi bili bazirani na novim naučnim saznanjima i činjenicama iz ovog istraživanja mogli bi značajno da utiču na faktore rizika, tako što će promovisati zdravu porodajnu težinu i zajedničke porodične obroke, doprinijeti edukaciji u smislu pravilne ishrane, a samim tim mogu pomoći u poboljšanju zdravstvenog ponašanja u porodici i na taj način smanjiti rizik od gojaznosti djece.

Spisak objavljenih radova kandidata

1. **Impact of COVID-19 confinement on eating behaviours across 16 European countries: The COVIDiet cross-national study**, Esther Molina-Montes, Irina Uzhova, Vito Verardo, Reyes Artacho, BelénGarcía-Villanova, Eduardo Jesús Guerra-Hernández, Maria Kapsokefalou, Olga Malisova, Antonis Vlassopoulos, Alexandra Katidi, Barbara Koroušić Seljak, Robert Modic, Tome Eftimov, Irena Hren, Eva Valenčič, Zvonimir Šatalić, Ines Panjkota Krbavčić, Darija Vranešić Bender, Davide Giacalone, Michael Bom Frøst, Aleksandra Konic Ristic, Jelena Milesevic, Marina Nikolic, Ezgi Kolay, Merve Güney, Vilma Kriaucioniene, Magdalena Czlapka-Matyasik, Aleksandra Bykowska-Derda, **Enisa Kujundzic**, Irzada Taljić, Muhamed Brka, Igor Spiroski, Sérgio Cunha Velho, Sofia Patrícia Sousa Pinto, Inês Nascimento Monteiro,

- Janice Adriana Pereira, María Dolores Ruíz-López, Celia Rodríguez-Pérez Food Quality and Preference, March 2021. <https://doi.org/10.1016/j.foodqual.2021.104231>
2. **Physical Activity, Screen Time, and Sleep Duration of Children Aged 6-9 Years in 25 Countries: An Analysis within the WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI) 2015-2017**, Stephen Whiting a, Marta Buoncristiano, Peter Gelius, Karim Abu-Omar, Mary Pattison, Jolanda Hyska, Vesselka Duleva, Sanja Musić Milanović, Hana Zamrazilová, Tatjana Hejgaard, Mette Rasmussen, Eha Nurk, Lela Shengelia, Cecily C. Kelleher, Mirjam M. Heinen, Angela Spinelli, Paola Nardone, Akbota Abildina, Shynar Abdrakhmanova, Gulmira Aitmurzaeva, Zhamyila Usuopva, Iveta Pudule, Aušra Petrauskiene, Victoria Farrugia Sant'Angelo, **Enisa Kujundzic**, Stevo Popovic, Anne-Siri Fismen, Ingunn Holden Bergh, Anna Fijalkowska, Ana Isabel Rito, Alexandra Cucu, Lacramioara Aurelia Brinduse, Valentina Peterkova A Andrea Gualtieri, Marta García-Solano, Enrique Gutiérrez-González, Zulfinissio Abdurrahmonova, Khadichamo Boymatova, Nazan Yardim, Maya Tanrygulyyeva, Daniel Weghuber, Karin Schindler, Dragana Stojisavljević, Aida Filipović Hadžiomerađić, Eliza Markidou Ionaidu, Wolfgang Ahrens, Maria Hassapidou, Viktoria Anna Kovacs, Sergej M. Ostojic, Lubica Ticha, Gregor Starc, Kenisha Russell Jonsson, Igor Spiroski, Harry Rutter, Romeu Mendes, Julianne Williams, Ivo Rakovac, João Breda, Obesity Facts, 2021;14:32–44.
  3. **A Snapshot of European Children's Eating Habits: Results from the Fourth Round of the WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI)**, Julianne Williams, Marta Buoncristiano, Paola Nardone, Ana Isabel Rito, Angela Spinelli, Tatjana Hejgaard, Lene Kierkegaard, Eha Nurk, Marie Kunešová, Sanja Music Milanovic, Marta García-Solano, Enrique Gutiérrez-González, Lacramioara Aurelia Brinduse, Alexandra Cucu, Anna Fijalkowska, Victoria Farrugia Sant'Angelo, Shynar Abdrakhmanova, Iveta Pudule, Vesselka Duleva, Nazan Yardim, Andrea Gualtieri, Mirjam Heinen, Silvia Bel-Serrat, Zhamyla Usupova, Valentina Peterkova, Lela Shengelia, Jolanda Hyska, Maya Tanrygulyyeva, Ausra Petrauskiene, Sanavbar Rakhmatullaeva, **Enisa Kujundzic**, Sergej M. Ostojic, Daniel Weghuber, Marina Melkumova, Igor Spiroski, Gregor Starc, Harry Rutter, Giulia Rathmes, Anne Charlotte Bunge, Ivo Rakovac, Khadichamo Boymatova, Martin Weber and João Breda, Nutrients. 2020 Aug; 12(8)
  4. **Differences in body height between the contemporary Western Balkan children and the WHO growth references core sample**, Gregor Starc, Stevo Popovic, Visnja Đordic, Sergej Ostojic, Sanja Music Milanovic, **Enisa Kujundzic**, Igor Spiroski, Sasa Đuric, Bojan Masanovic, Vedrana Sember i Bojan Leskosek, Anthropological Notebooks 25 (3): 55–67.
  5. **Clustering of Multiple Energy Balance-Related Behaviors in School Children and its Association with Overweight and Obesity—WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI 2015–2017)**, Silvia Bel-Serrat, Ana Ojeda-Rodríguez, Mirjam M Heinen, Marta Buoncristiano, Shynar Abdrakhmanova, Vesselka Duleva, Victoria Farrugia Sant'Angelo, Anna Fijalkowska, Tatjana Hejgaard, Constanta Huidumac, Jolanda Hyska, **Enisa Kujundzic**, Sanja Musić Milanović, Guljemal Ovezmyradova, Napoleón Pérez-Farinós, Ausra Petrauskiene, Ana Isabel Rito, Lela Shengelia, Radka Taxová Braunerová, Harry Rutter, Celine M Murrin, Cecily C Kelleher, João Breda, Nutrients February 2019 Feb 27;11(3):511.doi: 10.3390/nu11030511.
  6. **Association between Characteristics at Birth, Breastfeeding and Obesity in 22 Countries: The WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative – COSI 2015/2017**, Ana Isabel Rito, Marta Buoncristiano, Angela Spinelli, Benoit

Salanave, Marie Kunešová, Tatjana Hejgaard, Marta García Solano , Anna Fijałkowska , Lela Sturua , Jolanda Hyska, Cecily Kelleher, Vesselka Duleva, Sanja Musić Milanović , Victoria Farrugia Sant'Angelo, Shynar Abdrakhmanova, **Enisa Kujundžić**, Valentina Peterkova, Andrea Gualtieri, Iveta Pudule, Aušra Petrauskienė , Maya Tanrygulyyeva , Rakhmatulloev Sherali, Constanta Huidumac-Petrescu , Julianne Williams , Wolfgang Ahrens, João Breda , *Obesity Facts*, 2019;12(2):226-243.

7. **Socioeconomic differences in food habits among 6- to 9-year-old children from 23 countries—WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI 2015/2017)** Anne-Siri Fismen, Marta Buoncristiano, Julianne Williams, Arnfinn Helleve, Márta Bakacs, Ingunn Holden Bergh, Vesselka Duleva, Anna Fijałkowska, Andrea Gualtieri, Tatjana Hejgaard, Jolanda Hyska, Cecily C. Kelleher, Lene Kierkegaard, Enisa Kujundžić, Marie Kunešová, Sanja Musić Milanović, Paola Nardone, Eha Nurk, Sergej M. Ostojic, Ausra Petrauskienė, Ivo Rakovac, Ana Isabel Rito , Harry Rutter, Elena Sacchini, Dragana Stojisavljević, Victoria Farrugia Sant'Angelo, Lela Shengelia, Angela Spinelli, Igor Spiroski, Maya Tanrygulyyeva, Daniel Weghuber, Joao Breda, *Obesity Reviews*.2021;e13211.DOI: 10.1111/obr.13211
8. **Thinness, overweight, and obesity in 6 to 9-year-old children from 36 countries: The World Health Organization European Childhood Obesity Surveillance Initiative—COSI 2015 2017**, Angela Spinelli, Marta Buoncristiano, Paola Nardone, Gregor Starc, Tatjana Hejgaard, Petur Benedikt Júlíusson, Anne Siri Fismen Daniel Weghuber, Sanja Musić Milanović Marta García Solano, Harry Rutter , Ivo Rakovac, Alexandra Cucu, Lacramioara Aurelia Brinduse, Ana Isabel Rito, Viktoria Anna Kovacs, Mirjam M. Heinen, Eha Nurk, Päivi Mäki, Shynar Abdrakhmanova, Sanavbar Rakhmatulloeva, Vesselka Duleva, Victoria Farrugia Sant' Angelo, Anna Fijałkowska Andrea Gualtieri, Elena Sacchini, Maria Hassapidou, Jolanda Hyska, Cecily C. Kelleher, **Enisa Kujundžić**, Marie Kunešová, Eliza Markidou Ioannidou, Sergej M. Ostojic, Valentina Peterkova, Aura Petrauskienė, Stevo Popovć, Iveta Pudule, Kenisha Russell Jonsson, Maria Angeles Dal Re Saavedra, Benoît Salanave Lela Shengelia Igor Spiroski Maya Tanrygulyyeva, Lubica TicháĽ Zhamilya Usupova Lütfiye Hilal Ozcebe Akbota Abildina Karin Schindler Martin W. Weber Aida Filipović Hadžiomerađić, Marina Melkumova Dragana Stojisavljević, Khadichamo Boymatova, Julianne Williams, Joao Breda, *Obesity Reviews*.2021;e13214. <https://doi.org/10.1111/obr.13214>

Popis literature

1. Wijnhoven TA, van Raaij JMAA, Sjöberg AA, Eldin NA, Yngve AA, Kunešová MA, et al. WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative: School nutrition environment and body mass index in primary schools. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2014;11:261.
2. WHO. Obesity: Preventing and Managing the Global Epidemic. file:///Users/ximena/Downloads/WHO_TRS_894.pdf; World Health Organization; 2000.
3. WHO. Time to deliver: report of the Independent High-level Commission on Noncommunicable Diseases. Geneva: World Health Organization; 2018.
4. WHO. WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative: overweight and obesity among 6–9-year-old children: WHO Regional Office for Europe; 2018 [Available from: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0006/372426/WH14_COSI_factsheets_v2.pdf].
5. Johannes H, Jens-Christian H, Euan W, Jennifer Lyn B, Ellen B, Dominique Durrer S, et al. A Proposal of the European Association for the Study of Obesity to Improve the ICD-11

Diagnostic Criteria for Obesity Based on the Three Dimensions Etiology, Degree of Adiposity and Health Risk. *Obesity Facts*, Vol 10, Iss 4, Pp 284-307 (2017). 2017(4):284.

6. Bray GA, Kim KK, Wilding JPH. Obesity: a chronic relapsing progressive disease process. A position statement of the World Obesity Federation. *Obesity Reviews: An Official Journal Of The International Association For The Study Of Obesity*. 2017.

7. Cruz ML, Shaibi GQ, Weigensberg MJ, Spruijt-Metz D, Ball GD, Goran MI. Pediatric obesity and insulin resistance: chronic disease risk and implications for treatment and prevention beyond body weight modification. *Annual review of nutrition*. 2005;25:435-68.

8. Reis JP, Loria, C.M., Lewis, C.E., Powell-Wiley, T.M., Wei, G.S., Carr, J.J., Terry, J.G., Liu, K. . Association between duration of overall and abdominal obesity beginning in young adulthood and coronary artery calcification in middle age. *JAMA*. 2013;3:280-8.

9. Whitaker RC, Wright JA, Pepe MS, Seidel KD, Dietz WH. Predicting obesity in young adulthood from childhood and parental obesity. *N Engl J Med*. 1997;337(13):869-73.

10. Lindsay, A., Sussner, K., Kim, J., & Gortmaker, S. (2006). The Role of Parents in Preventing Childhood Obesity. *The Future of Children*, 16(1), 169-186. Retrieved May 26, 2021, from <http://www.jstor.org/stable/3556555>

11. Abu-Omar K, Messing S, Sarkadi-Nagy E, Kovács VA, Kaposvari C, Brukalo K, et al. Barriers, facilitators and capacities for childhood obesity prevention in 12 European Union Member States: results of a policy-maker survey. *Public health panorama*. 2018;04(03):360-7.

12. Perez A, Ball GD. Beyond Oblivobesity: Seven Myths About Parental Misperception of Children's Weight. *Childhood obesity (Print)*. 2015;11(6):735-7.

13. Neumark-Sztainer D, Wall, M., Story, M., & van den Berg, P. . Accurate Parental Classification of Overweight Adolescents' Weight Status: Does It Matter? *Pediatrics*. 2008;121(6):e1495–e502.

14. James, WP, Nelson, M, Ralph, A et al. (1997) Socioeconomic determinants of health. The contribution of nutrition to inequalities in health. *BMJ* 314, 1545–1549. CrossRefGoogle ScholarPubMed

15. Farajian, P., Panagiotakos, D., Risvas, G., Karasouli, K., Bountziouka, V., Voutzourakis, N., & Zampelas, A. (2013). Socio-economic and demographic determinants of childhood obesity prevalence in Greece: The GRECO (Greek Childhood Obesity) study. *Public Health Nutrition*, 16(2), 240-247. doi:10.1017/S1368980012002625

16. Patrick, H. and Nicklas, T.A. (2005) A review of family and social determinants of children's eating patterns and diet quality. *Journal of American College of Nutrition*, 24, 83-92.

17. Wardle, J., Sanderson, S., Guthrie, C.A., Rapoport, L. and Plomin, R. (2002) Parental feeding style and the inter-generational transmission of obesity risk. *Obesity*, 10, 453- 462. doi:10.1038/oby.2002.63

18. Klesges, R.C., Stein, R.J., Eck, L.H., Isbell, T.R. and Klesges, L.M. (1991) Parental influence on food selection in young children and it's relationships to childhood obesity. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 53, 859-864. doi:10.1093/her/cyg040

19. Robinson, T.N., Kiernan, M., Matheson, D.M. and Haydel, K.F. (2001) Is parental control over children's eating associated with childhood obesity? Results from a population-based sample of third graders. *Obesity*, 9, 306-312. doi:10.1038/oby.2000.38

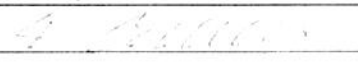
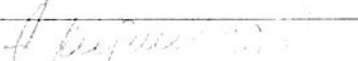
20. Etelson, D., Brand, D.A., Patrick, P.A. and Shirali, A. (2003) Childhood obesity: Do parents recognize this health health risk? *Obesity Research*, 11, 1362-1368. doi:10.1038/oby.2003.184

21. Baughcum, A.E., Burklow, K.A., Deeks, C.M., Powers, S.W. and Whitaker, R.C. (1998) Maternal feeding practices and childhood obesity: A focus group of low-income mothers. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 152, 1010-1014.

22. Mulder, C., Kain, J., Uauy, R., and Seidell, J.C. (2009) Maternal attitudes and child-feeding practices: Relationship with the BMI of Chilean children. Nutrition Journal, 8, 37. doi:10.1186/1475-2891-8-37
23. Campbell, K.J., Crawford, D.A., Salmon, J., Carver, A., Garnett, S.P. and Baur, L.A. (2007) Associations between the home food environment and obesity-promoting eating behaviors in adolescence. Obesity, 15, 719-730. doi:10.1038/oby.2007.553
24. Brown, R. and Ogden, J. (2004) Children's eating attitudes and behaviour: A study of the modelling and control theories of parental influence. Health Education Research, 19, 261-271. doi:10.1093/her/cyg040
25. Janjua NZ, Mahmood B, Islam MA, Goldenberg RL. Maternal and early childhood risk factors for over-weight and obesity among low-income predominantly black children at age five years: a prospective cohort study. J Obes 2012;2012:457173.9.
26. Melgar-Quinonez HR, Kaiser LL. Relationship of child-feeding practices to overweight in low-income Mexican-American preschool-aged children. J Am Diet Assoc 2004;104:1110-9
27. Brophy S, Cooksey R, Gravenor MB, et al. Risk factors for childhood obesity at age 5: analysis of the millennium cohort study. BMC Public Health 2009;9:467.
28. Socioeconomic Status and Other Factors Associated with Childhood Obesity
 Amy S. Williams, Bin Ge, Greg Petroski, Robin L. Kruse, Jane A. McElroy, Richelle J. Koopman
 The Journal of the American Board of Family Medicine Jul 2018, 31 (4) 514-521; DOI: 10.3122/jabfm.2018.04.170261
29. Biro FM, Wien M. Childhood obesity and adult morbidities. Am J Clin Nutr 2010;91:1499S-1505S.
30. Childhood obesity facts: childhood obesity among preschoolers is more prevalent among those from lower income families. Available from: <http://www.cdc.gov/obesity/data/childhood.html#obesity-among-preschoolers>. Published 2014. Accessed 7 March 2016.

**SAGLASNOST PREDLOŽENOG/IH MENTORA I DOKTORANDA SA
PRIJAVOM**

Odgovorno potvrđujem da sam saglasan sa temom koja se prijavljuje.

Prvi mentor	Prof.dr Boban Mugoša	
Drugi mentor	/	
Doktorand	Enisa Kujundžić	

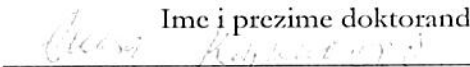
IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da doktorsku disertaciju sa istom temom nisam prijavio/la ni na jednom drugom fakultetu.

U Podgorici,

06.09.2021.

Ime i prezime doktoranda

Ул. Цетињска бр. 2
П. фах 99
81000 ПОДГОРИЦА
ЦРНА ГОРА
Телефон: (020) 414-255
Факс: (020) 414-230
E-mail: rektor@uc.me

Ул. Цетињска бр. 2
P.O. BOX 99
81 000 PODGORICA
MONTENEGRO
Phone: (+382) 20 414-255
Fax: (+382) 20 414-230
E-mail: rektor@uc.me

Број: 08-2699
Датум, 19.12.2013 г.

Ref: _____
Date, _____

Na osnovu člana 75 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju (Sl.list RCG, br. 60/03 i Sl.list CG, br. 45/10 i 47/11) i člana 18 stav 1 tačka 3 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 19.12.2013. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr sci med. **MILICA MARTINOVIĆ** bira se u akademsko zvanje redovni profesor Univerziteta Crne Gore za predmet: Patološka fiziologija i laboratorijska medicina, na Medicinskom fakultetu.

REKTOR

Prof. dr Predrag Miranović
Prof. dr Predrag Miranović

BIOGRAFIJA

Rodjena 29.X 1960. g. U Nikšiću , Crna Gora. Osnovnu školu i gimnaziju završila u Nikšiću. Diplomirala na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu 1983.g. Specijalizaciju iz pedijatrije završila 1992.g, položivši sa odličnom ocjenom specijalistički ispit, na Institutu za zdravstvenu zaštitu majke i deteta Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Magistarski rad pod nazivom „ Komparativna studija etiopatogenetskih i kliničkih parametara bronhijalne astme sa efektima terapije u kontinentalnom i prionalnom dijelu Crne Gore“ odbranila 1997.g. na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Nišu, Srbija. Zvanje doktora medicinskih nauka stekla na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Nišu, odbranivši doktorsku disertaciju pod nazivom „ Uloga i značaj primjene inhalacionih glikokortikoida u prevenciji dječije astme“ .

Od 1999. Zaposlena na Medicinskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na predmetu Patološka fiziologija i laboratorijska medicina. U zvanje docenta izabrana 2003.g., vanredni profesor 2008., a u zvanje redovni profesor 2013.g.

IZVODI IZ BIBLIOGRAFIJE

REDOVI U ČASOPISIMA SA SCI LISTE

1. Jaksic M, Martinovic M, Gligorovic-Barhanovic N, Vujacic A, Djurovic D, Nedovic-Vukovic M. Association between inflammation, oxidative stress, vitamin D, copper and zinc with pre-obesity and obesity in school children from the city of Podgorica, Montenegro, *Journal of Pediatric Endocrinology and Metabolism*, 2019,<https://doi.org/10.1515/jpem-2019-0086>
2. Duborija Kovacevic N, Martinovic M, Belojevic G, Lausevic D, Asanin B. Maternal Education, Health Profession and Cigarette Smoking are Decisive Factors for Self-Medication in Children by Parents, *Acta Pharm.*2019. <http://doi.org/10.2478/acph-2020-0018>
3. Milica Martinovic, Goran Belojevic, Marina Jaksic, Nebojsa Kavarić, Aleksandra Klisić CARDIOMETABOLIC RISK AMONG MONTENEGRIN URBAN CHILDREN IN RELATION TO OVERWEIGHT AND OBESITY *Acta clinica Croatica*, prihvaćen za objavljivanje
4. Aleksandra Klisić, Nebojša Kavarić, Bojko Bjelaković, Ivan Soldatović, Milica Martinović, Jelena Kotur-Stevuljević Povezanost retinol-vezujućeg proteina 4 i kardiovaskularnog rizika posredovana je obimom struka kod pretilih/debelih adolescentica *Acta clinica Croatica*, Vol.56. No.1. (str.98-98), mart 2017.
5. M. Martinović , G. Belojevic , G.W. Evans, N. Kavarić, B. Asanin ,S. Pantović, M. Jaksic,J. Boljevic Hypertension and correlates among Montenegrin schoolchildrend a cross-sectional study, *Public Health* 147 (2017),15-19, SCI, IF 1.566

6. Aleksandra Klisić, Jelena Kotur Stevuljević, Nebojša Kavarić, Milica Martinović, Marija Matić, The association between follicle stimulating hormone and glutation peroxidase activity is dependent on abdominal obesity in postmenopausal women, *Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, pp 1–9, 2016, available on <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs40519-016-0325-1>
7. Marina Jaksic , Milica Martinovic , Goran Belojevic, Nebojsa Kavacic , Bogdan Asanin, Mira Samardzic, Snezana Pantovic, Jelena Boljevic; The Prevalence of and Contributing Factors to Overweight and Obesity Among the Schoolchildren of Podgorica, Montenegro, *Srpski arhiv za celokupno lekarstvo*, 2017., Vol 1-2, pp 20-25
8. Mira Samardzic, Milica Martinovic, Mirjana Nedovic-Vukovic, Milena Popovic-Samardzic, Recent incidence of type 1 diabetes mellitus in Montenegro: shift toward a younger age at onset of the disease, *Acta Clin Croat* 2016; 55:63-68
9. Milica Martinovic, Goran Belojevic, Gary W. Evans, Dragan Lausevic, Bogdan Asanin at al. Prevalence of and contributing factors for overweight and obesity among Montenegrin schoolchildren, *Eur J Public Health* (2015) 25 (5): 833-839
10. Pantović Snežana, Božović Dragica, Nikolić Goran, Martinović Milica, Mitrović Predrag, Radulović Lenka, Isaković Aleksandra, Marković Ivanka „ Markers of inflammation and antioxidative enzyme activities in restenosis following percutaneous coronary intervention “ , *Journal of the Serbian Chemical Society* 2015, 80 (2), 143
11. Martinović M, Belojević G, Evans GW, et al. Blood pressure among rural Montenegrin children in relation to poverty and gender. *Eur J Pub Health* 2014;24(3):385-9.
12. Martinović M. News in the pathophysiology of asthma, *Vojnosanitetski pregled*, 2013, Vol VI. Str. 84-87
13. Duborija-Kovačević N., Martinović M. Evaluation of pharmacotherapy of obstructive airway diseases in the Montenegrin outpatient care: comparison with two Scandinavian countries, *Multidisciplinary Respiratory Medicine* 2012,7:123

Radovi objavljeni u časopisima koji se ne nalaze u međunarodnim bazama podataka

14. Milica Martinović, Sigurnosni profil inhalacionih kortikosteroida (beclomethason dipropionat) primijenjenih u konvencionalnim i u visokim dozama u prevenciji dječje astme, *ACTA MEDIKA MEDIANAE*, ISSN 0365-4478, Vol.47, No.1, 2008.
15. Martinović M, Pejakov Lj. Child asthma and environmental factors in Montenegro. (Originalstudija) *Jurnal Medical Brasovean*, Brasov 2010; Vol VI, (3):73-75. ISSN 1841-0782.

16. Pejakov Lj, Martinović M. Perioperative outcome: genetics, environment or both. (Editorial) Jurnal Medical Brasovean, Brasov 2010; Vol VI, (3):4-7. ISSN 1841-0782.

17. Martinović M., Inhaled corticosteroids: the role in the prevention of asthma, pathophysiological and clinical aspects, Jurnal Medical Brasovean, Brashov, 2012, ISSN 1841-0782.nr.2-2012

PROJEKTI

1. Rukovodilac crnogorskog nacionalnog naučno-istraživačkog projekta " Istraživanje siromaštva i gojaznosti kod školske djece u Crnoj Gori- klinički, patofiziološki, biohemijski i preventivni aspekti", 2013-2015.

2. Koordinator za Medicinski fakultet u Podgorici CEEPUS projekta: » Developing a network for monitoring the impact of environmental and nutritional factors on fertility and neonatal health«, Network Coordinator assoc.prof Marius Moga, Transilvania University of Brashov, Romania, 2007- 2013

3. Rukovodilac crnogorskog tima u bilateralnom crnogorsko-hrvatskom projektu : „ Komparativna studija o uticaju siromaštva na pothranjenost i gojaznost, dijetetske navike i životni stil kod školske djece Podgorice i Osijeka“ Član istraživačkog tima

4. CRNOGORSKO-SRPSKI BILATERALNI PROJEKAT: „Značaj praćenja odnosa mokraćne kiseline i oksidativnog stresa u definisanju kardiovaskularnog rizika metabolički zdrave i metabolički bolesne djece sa viškom tjelesne mase“ (The importance of monitoring the interrelation between uric acid and oxidative stress in defining cardiovascular risk at metabolically healthy and sick children with excess body weight“), član istraživačkog tima

5. Competency based Curriculum Reform in Nursing and Caring in Western Balkan Universities 544169-TEMPUS-1-2013-1-BE-TEMPUS-JPCR, rukovodilac prof.dr Bogdan Ašanin, član istraživačkog tima

6. Član istraživačkog tima u projektu Ministarstva nauke CG- „Balneološki efekti peloida, mineralne vode, ljekovitog i aromatičnog bilja na inflamatorni odgovor kod reumatoidnih i kardiovaskularnih bolesti“, rukovodilac doc.dr Snežana Pantović

7. Član istraživačkog tima u projektu Ministarstva nauke CG- „Procjena jednog statusa, razvoj i standardizacija preventivnog programa u Crnoj Gori“, rukovodilac prof.dr Mira Samardžić

**PROF. DR MILICA MARTINOVIĆ, BIBLIOGRAFIJA U POSLEDNJIH 5
GODINA, RADOVI OBJAVLJENI U ČASOPISIMA SA SCI LISTE**

1. Jaksic M, **Martinovic M**, Gligorovic-Barhanovic N, Antunovic T, Nedovic-Vukovic M. Relationship between insulin-like growth factor-1, insulin resistance and metabolic profile with pre-obesity and obesity in children. *J Pediatr Endocrinol Metab.* 2021;34(3):301-309
2. Banjari I, **Martinović M**, Belojević G, Ašanin B, Kovačević ND, Kenjerić D, Miškulin M, Pantović S, Pušeljčić S, Sokolić D, Buljan V, Bilić-Kirin V, Jakšić M. Poverty and other correlates of obesity and underweight among 7-year-olds from Croatia and Montenegro. *Pub Health* 2020;182:64-69
3. N Duborija-Kovacevic, **M Martinovic**, G Belojevic, D Lausevic, B Asanin, Maternal education, health profession and cigarette smoking are decisive factors for self-medication in children by parents, *Acta Pharmaceutica*, 2020, 70 (2), 249-257
4. M Bigovic, M Roganovic, I Milasevic, D Djurovic, V Slavic, M Kosovic, **M.Martinovic** PHYSICO-CHEMICAL CHARACTERIZATION OF IGALO BAY PELOID (MONTENEGRO) AND ASSESSMENT OF THE POLLUTION OF POTENTIALLY TOXIC ELEMENTS IN THE SAMPLING AREA..., *FARMACIA* , 2020, 68 (3), 560-571
5. Jaksic M, **Martinovic M**, Gligorovic-Barhanovic N, Vujacic A, Djurovic D, Nedovic-Vukovic M. "Association between inflammation, oxidative stress, vitamin D, copper and zinc with pre-obesity and obesity in school children from the city of Podgorica, Montenegro". *J Pediatr Endocrinol Metab.* 2019;32 (9): 951–957
6. **Martinovic M**, Belojevic G, Jaksic M, Kavaric N, Klisic A. Cardiometabolic risk among Montenegrin urban children in relation to obesity and gender. Accepted for publication 12-07-2018; *Acta Clin Croat*, Ahead of print
7. A Klisic, J Kotur-Stevuljevic, N Kavaric, **M Martinovic**, M Matic The association between follicle stimulating hormone and glutathione peroxidase activity is dependent on abdominal obesity in postmenopausal women *Eating and Weight Disorders-Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 2020, 23 (1 ...
8. **Martinovic M**, Belojevic G, Evans GW, Kavaric N, Asanin B, Pantovic S, Jaksic M, Boljevic J. Hypertension and correlates among Montenegrin schoolchildren-a cross-sectional study. *Public Health* 2017, 147, 15-19
9. A Klisić, N Kavarić, B Bjelaković, I Soldatović, **M Martinović**, The association between retinol-binding protein 4 and cardiovascular risk score is mediated by waist circumference in overweight/obese adolescent girls, 2017, *Acta Clinica Croatica* 56 (1), 92-98
10. Jaksic M, **Martinovic M**, Belojevic G, Kavaric N, Asanin B, Samardzic M. et al. "The Prevalence of and Contributing Factors to Overweight and Obesity among the School Children of Podgorica, Montenegro. *Srp Arh Celok Lek* 2017
11. M Samardžić, **M Martinović**, M Nedović-Vuković, M Popović-Samardžić, Recent incidence of type 1 diabetes mellitus in Montenegro: a shift toward younger age at disease onset, 2016, *Acta Clinica Croatica* 55 (1.), 63-68

12. **Martinović M**, Belojevic G, Evans GW, Lausevic D, Asanin B, Samardzic M, Terzic N, Pantovic S, Jaksic M, Boljevic J. Prevalence of and contributing factors for overweight and obesity among Montenegrin schoolchildren. Eur J Public Health 2015

RADOVI PRIKAZANI NA KONGRESIMA

13. Kavarić-Jakšić M, **Martinović M**. Uticaj sedentarnih aktivnosti i dužine spavanja na indeks tjelesne mase kod djece uzrasta 7-12 godina u Podgorici. Prvi Kongres preventivne pedijatrije, Budva, oktobar 2016
14. Banjari I, **Martinović M**, Belojević G, Ašanin B, Kenjerić D, Duborija-Kovačević N, Miškulin M, Pantović S, Pušeljić S, Sokolić D, Buljan V, Bilić-Kirin V, Jakšić M, Sović I, Huzjak B. Underweight In School-Age Children From The Cities Of Podgorica And Osijek. Book of abstracts of the 9th International Scientific and Professional Conference With Food To Health, 13th October 2016, Osijek, Croatia
15. Banjari I, **Martinović M**, Ašanin B, Belojević G, Kenjerić-Čačić D, Kovačević-Duborija N, Miškulin M, Pantović S, Pušeljić S, Sokolić D, Buljan V, Kirin-Bilić V, Jakšić M, Sović I, Huzjak B. Obesity-Related Dietary And Lifestyle Habits Of 7 Year Old Children From The Cities Of Podgorica And Osijek. 5 Hrvatski kongres školske i sveučilišne medicine sa međunarodnim sudjelovanjem, Knjiga sažetaka, Opatija, Hrvatska; 30.03.-02.04. 201
16. Banjari I, **Martinović M**, Belojević G, Ašanin B, Kenjerić D, Duborija-Kovačević N, Miškulin M, Pantović S, Pušeljić S, Sokolić D, Buljan V, Bilić-Kirin V, Jakšić M, Sović I, Huzjak B. Socioeconomic status and nourishment of school-age children in the cities of Podgorica and Osijek. 4. Međunarodni kongres nutricionista, Zbornik sažetaka, Zadar, Hrvatska, 11-13 Novembar 2016
17. Jakšić M, **Martinović M**, Nedović-Vuković M. Povezanost antropometrijskih, lipidnih i inflamatornih parametara kod predgojazne i gojazne djece u Podgorici. Druga zajednička konferencija endokrinologa Crne Gore i Srbije, Zbornik sažetaka, Budva, Crna Gora 10-13 oktobar 2019
18. Spahić E, **Martinović M**, Jakšić-Kavarić M. Childhood Obesity-What Do Parents Think About Risks? Montenegrin International Medical Summit October, 3-6, 2019, Podgorica, Montenegro

Univerzitet Crne Gore
adresa / address_ Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_ 00382 20 414 255
fax_ 00382 20 414 230
mail_ rektorat@ucg.me
web_ www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref OB-704

Datum / Date 01.03. 20 17.

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br. 44/14, 47/15,40/16) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 01.marta 2017.godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr Boban Mugoša bira se u akademsko zvanje vanredni profesor Univerziteta Crne Gore za oblast Javno zdravlje i Epidemiologija na Medicinskom fakultetu, na period od pet godina.

REKTOR

Prof. Radmila Vojvodić

BIOGRAFIJA PROF. DR BOBAN MUGOŠA

Roden sam 28. marta 1963. godine u Podgorici, Republika Crna Gora, SFRJ, gdje sam završio osnovnu i srednju školu. Medicinski fakultet Univerziteta u Novom Sadu upisao sam školske 1982/83. godine i diplomirao 1991. godine.

Specijalizaciju iz epidemiologije započeo sam 1995. godine u Zavodu za zdravstvenu zaštitu Podgorica, a specijalistički ispit položio 1998. godine na Institutu za epidemiologiju Medicinskog fakulteta u Beogradu.

Magistarski rad iz oblasti epidemiologije "Znanje, stavovi i ponašanje medicinskih radnika u odnosu na hepatitis B" odbranio sam 2003. godine na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Doktorsku disertaciju pod nazivom "Epidemiološka studija o korišćenju droga u populaciji školske djece u Republici Crnoj Gori" odbranio sam na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu 30. januara 2009. godine.

Tokom proteklog perioda usavršavao sam se iz različitih oblasti medicine: u Budimpešti 1997. godine na Centralno evropskom univerzitetu u organizaciji Albert Schweitzer Instituta pohadao sam seminar "Promocija zdravlja i prevencija bolesti"; početkom 2000. pohadao sam trening "Menadžment u zdravstvu" u Nacionalnom institutu za zdravlje Engleske - Nuffield, u Leeds-u; u toku novembra 2000. prisustvovao sam "Treningu za infektivne bolesti i AIDS" u Nacionalnom institutu za zarazne bolesti "Lazzaro Spallanzani"- u Rimu, Italija; krajem 2001. godine pohadao sam trening o metodologiji istraživanja "Brza procjena i odgovor" u Neumu, Bosna i Hercegovina.

Početkom 2002. godine odlazim na studijsko putovanje u Kandu, u cilju dobijanja novih saznanja iz oblasti prevencije i nadzora nad заразним bolestima, javnog zdravstva i promocije zdravlja.

U oktobru 2005. godine pohadao sam Regional Workshop on Health Information Management Increases, Tirana, Albania; u oktobru 2006. prisustvovao sam II Regionalnoj konferenciji o HIV/AIDS-u Zapadnog Balkana u okviru Programa Zapadnog Balkana za borbu protiv HIV/AIDS-a, koja je organizovana u Pržnom, Crna Gora; bio sam polaznik na Treningu "Osnove menadžemnta u zdravstvu", koji se u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu, Medicinski fakultet, Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", održao u Pržnom, Budva, decembra 2007. godine; u toku maja 2008. prisustvovao sam Treningu za infektivne bolesti i AIDS" u Nacionalnom institutu za zarazne bolesti "Lazzaro Spallanzani"- Rim, Italija

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJE

Nakon završetka Medicinskog fakulteta, 1991. godine, obavljao sam ljeakarski staž na klinikama Medicinskog fakulteta u Novom Sadu. U Domu zdravlja Podgorica zaposlio sam se 1993. godine. Po dobijanju specijalizacije iz epidemiologije 1995. god. počeo sam rad u Zavodu za zdravstvenu zaštitu Podgorica. Specijalistički staž iz epidemiologije dovršio sam u Institutu za epidemiologiju Medicinskog fakulteta u Beogradu.

Poslije povratka sa specijalizacije 1998. godine u Zavodu za zdravstvenu zaštitu Podgorica imenovan sam za šefa Odsjeka za nezarazne bolesti na Odjeljenju za epidemiologiju. Sredinom 2000. postavljen sam za načelnika Odjeljenja za epidemiologiju, a sredinom 2002.god. za predsjednika Upravnog odbora Instituta za zdravlje Crne Gore i direktora Centra za epidemiologiju.

U oktobru 2004. imenovan sam za vršioca dužnosti direktora Instituta za zdravlje Crne Gore. Od juna 2005. nalazim se na dužnosti direktora Instituta za javno zdravlje Crne Gore.

U septembru 2005. godine izabran sam za predavača na Fakultetu primijenjene fizioterapije u Igalu za predmet Socijalna medicina sa epidemiologijom i higijenom.

U oktobru iste godine izabran sam za strčnog saradnika Medicinskog fakulteta u Podgorici, na predmetu Epidemiologija.

Septembra 2008. imenovan sam za člana Stalnog komiteta Regionalnog komiteta Svjetske zdravstvene organizacije.

U oktobru 2009. Godine, izabran sam u akademsko zvanje docent za predmet Socijalna medicina sa higijenom i epidemiologijom na Fakultetu primijenjene fizioterapije u Igalu.

U oktobru 2011. godine izabran sam u akademsko zvanje docent na Fakultetu primijenjene fizioterapije u Igalu, specijalističke studije za predmet „Javno zdravlje“ i na Farmaceutskom fakultetu u Podgorici, predmet Farmakoepidemiologija i farmakoekonomika,

2011. godine izabran sam u akademsko zvanje docent na Medicinskom fakultetu u Podgorici, predmet Epidemiologija.

U oktobru 2015. godine izabran sam u akademsko zvanje docent na Fakultetu primijenjene fizioterapije u Igalu, za predmet „Sociologija morala“.

2016. godine izabran sam u akademsko zvanje vanredni profesor na Medicinskom fakultetu, Univerziteta u Podgorici.

U oktobru 2010. godine dodijeljeno mi je zvanje "Primarius"

Članstvo u stručnim organizacijama, nacionalnim komisijama i radnim grupa:

Član Strukovnog vijeća Univerziteta Crne Gore

Nacionalni korespondent sa Evropskim centrom za kontrolu i prevenciju bolesti

potpredsjednik Republičke komisije za AIDS,

Nacionalni koordinator za AIDS,

Član Savjeta za prevenciju narkomanije,

Član Nacionalne komisije za održivi razvoj
Član Stalnog komiteta Regionalnog komiteta Svjetske zdravstvene organizacije, 2009-2012
Član Nadzornog komiteta Ministarstva zdravlja CG za projekat reforma zdravstvene zaštite,
član Nacionalne komisije za zarazne bolesti, član Radne grupe za izradu registara narkomanije i psihoza, član Radnog tijela za praćenje i koordinaciju aktivnosti vezano za pojavu novog virusa gripa A (H1N1), član Uređivačkog savjeta «Biltena» Ljekarske komore Crne Gore, član tima Vlade Crne Gore za vanredne situacije.

Reference

1. **Mugoša B**, Vujosevic D, Ciccozzi M, Beatrice Valli M, Capobianchi M R, Lo Presti A, Cella E, Giovanetti M, Lai A, Angeletti S, Scarpa F, Terzić D, Vratnica Z. Genetic diversity of the Haemagglutinin (HA) of Influenza A (H1N1)virus in Montenegro: focus on its origin and evolution, *Journal of Medical Virology*, DOI 10.1002/jmv.24552, Published online in Wiley Online Library 2016
2. **Mugoša B**, Djurović D, Nedović-Vuković M, Barjaktarović-Labović S, Vrvic M. Assessment of Ecological risks of Heavy Metal Contamination in Coastal Municipalities of Montenegro, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2016, 13 (4), 393; doi:10.3390/ijerph13040393
3. Ivanović Lj, Milašević I, Đurović D, Topalović A, Knežević M, **Mugoša B**, Vrvic M. Application of plant biotechnology techniques in antioxidant production, "Agriculture and Forestry", Vol 62, Issue 1, 2016, str. 325-342
4. **Mugoša B**, Djurović D, Pirnat A, Bulat Z, Barjaktarović-Labović S. Children's health risk assessment based on the content of toxic metals Pb, Cd, Cu and Zn in urban soil samples of Podgorica, Montenegro, *Vojnosanit Pregl* ISSN 0042-8450, vol 72, broj 9, 2015, str. 807–812.
5. Lausevic D, Begic S, **Mugosa B**, Terzic N, Vratnica Z, Labovic I, Bozicevic I. Prevalence of HIV and other infections and correlates of needle and syringe sharing among people who inject drugs in Podgorica, Montenegro: a respondent-driven sampling survey, *Harm Reduction Journal* DOI 10.1186/s12954-015-0039-0, (2015) 12:2

Univerzitet Crne Gore
adresa / address_Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_00382 20 414 255
fax_00382 20 414 230
mail_rektorat@ucg.ac.me
web_www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref 03-930

Datum / Date 24.06.2021

UNIVERZITET CRNE GORE MEDICINSKI FAKULTET			
Primjeno.	Org. jed.	Broj	Prilog
29.06.2021	med	897	

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 i 74/20) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 24.06.2021. godine, donio je

O D L U K U O IZBORU U ZVANJE

Dr Vesna Miranović bira se u akademsko zvanje redovni profesor Univerziteta Crne Gore za **oblasti Internistička grupa kliničkih medicinskih predmeta i Grupa predmeta uvoda u medicinu** na Medicinskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na neodređeno vrijeme.

SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK

Prof. dr Vladimir Božović, vršilac funkcije rektora

BIOGRAFIJA - PROF.DR VESNA MIRANOVIĆ

Rođena sam 1962. godine. Osnovnu školu i gimnaziju sam završila u Nišu i dobitnik sam Vukove diplome. Diplomirala sam 1986. godine na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Nišu (prosječna ocjena 8,91).

Svoje stručno usavršavanje na specijalističkim studijama iz oblasti pedijatrije za potrebe Medicinskog zavoda u Podgorici završavam 1995. godine. Stručno zvanje supspecijaliste kardiologa stičem na Medicinskom fakultetu u Beogradu 2008. godine odbranom rada pod nazivom „Učestalost i rezultati liječenja djece sa urođenim srčanim manama u Crnoj Gori u periodu od 1995.-2005.godine.“

Akadske poslijediplomske studije iz oblasti kardiologije završavam 1999. godine, odbranom rada pod nazivom „Prirodna evolucija ventrikularnog septalnog defekta.“ Zvanje doktora medicinskih nauka stičem 2002. godine odbranom doktorske teze pod nazivom „Mogućnosti savremene ehokardiografije u procjeni morfologije i hemodinamike ventrikularnog septalnog defekta.“

Svoje stručne kompetence sam iskazala u radu brojnih stručnih tijela od nacionalnog značaja:

- Član Nacionalnog koordinacionog tijela za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti (2020),
- Šef Operativnog štaba za sprječavanje zaraznih bolesti (2020),
- Član Operativnog štaba za turističke aktivnosti u uslovima postojanja zarazne bolesti (2020),
- Član Operativnog tima za zajedničku eksternu evaluaciju u cilju popunjavanja Zajedničke eksterne evaluacije WHO (Joint external evaluation WHO) (2019),
- Predsjednik Naučnog odbora VI Medical konferencije, Bečići (2019),
- Predsjednik Nacionalnog koordinacionog tijela za presađivanje organa u svrhu liječenja (2018 i dalje),
- Član interresorne Radne grupe za pripremu Strategije pametne specijalizacije Crne Gore – S3 (2018-2022) (2018),
- Član Radne grupe za potrebe sprovođenja procesa preduzetničkog otkrivanja u okviru izrade Strategije pametne specijalizacije (S3) za oblast zdravstveni turizam (2018),
- Član Naučnog odbora Drugog kongresa preventivne pedijatrije (2018),
- Član Komisije za pregovore sa proizvođačima/nosiocima dozvola za stavljanje lijeka u promet radi zaključenja posebnih ugovora (2017-18),
- Predsjednik Nacionalne komisije za kvalitet i bezbjednost zdravstvene zaštite (2017 i dalje),
- Predsjednik Nacionalne komisije za kontrolu bolničkih infekcija (2017-2019),
- Predsjednik Nacionalnog stručnog savjetodavnog tijela za imunizacije - NITAG (2017-2019),
- Predsjednik Komisije za polaganje stručnih ispita zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika (2017 i dalje),
- Predsjednik Radne grupe za praćenje Evropskog zdravstvenog potrošačkog indeksa (ECHI) (2017),
- Predsjednik Radne grupe za pripremu Predloga zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji (2017),
- Član Radne grupe za pripremu Predloga Zakona o lijekovima (2017),
- Član Radne grupe za pripremu Predloga odluke o kriterijumima za ostvarivanje naknade zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika sa ekspertskim znanjima i značajnim doprinosom unapređenju zdravstvene zaštite (2017),
- Član Naučnog odbora Prvog kongresa preventivne pedijatrije (2016),
- Član Radne grupe za izradu ishoda učenja na studijskim programima Medicinskog fakulteta (2015),
- Član Komisije za obezbjeđenje i unaprijeđenje sistema kvaliteta na Medicinskom fakultetu (2015),

- Eksterni ekspert Agencije za lijekove i medicinska sredstva (CALIMS) (2013),
- Član Komisije za davanje stručnog mišljenja u postupku priznavanja inostranih sertifikata iz oblasti pedijatrije - imenovanje od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja (2013),
- Član Stručne komisije Ljekarske komore Crne Gore (2010-2017),
- Predsjednik Komisije za upućivanje pacijenata na liječenje u inostranstvo Fonda zdravstva Crne Gore (2009-2016),
- Član Komisije za polaganje stručnih ispita zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika (2009-2015),
- Potpredsjednik Komisije za prevenciju i sprječavanje intrahospitalnih infekcija u Kliničkom centru Crne Gore (2009-2013),
- Mentor dijela specijalističkog staža iz pedijatrije (2004-2017).

Dajem aktivni doprinos u radu stručnih tijela od međunarodnog značaja:

- Član Radnog tijela koje je formirala Centralno-evropska inicijativa (CEI) u saradnji sa WHO od predstavnika 17 Ministarstava zdravlja za stvaranje jedinstvenog regionalnog pristupa u borbi protiv pandemije COVID 19 (2020).
- Predstavnik Crne Gore u Evropskom komitetu za transplantaciju organa (CD-P-TO) pri Evropskom direktoratu za kvalitet lijekova (EDQM) (2019 i dalje).
- Član Radne grupe WHO pod nazivom „Small Countries Initiative (SCI) Ad Hoc Working Group on Human Resources for Health in Small Countries“ (2019 i dalje).
- Predstavnik Crne Gore u States Representatives Group for the Innovative Medicines Initiative 2 EU IMI2-Inicijativa za inovativne lijekove (2017 i dalje).
- Ministarstvo nauke Vlade Crne Gore imenovalo me za Nacionalnu kontakt osobu (NCP) za oblast „Health, Demographic Changes and Well-being“ EU programa za istraživanje i inovacije „Horizont 2020“ (2016-2017).

U periodu između dva izbora, uzela sam učešće u sljedećim projektima:

- Član istraživačkog tima naučnoistraživačkog projekta „COVID 19 – Slučaj Crne Gore“, koji sprovode Crnogorska akademija nauka, Ministarstvo zdravlja i Klinički centar Crne Gore u saradnji sa Institutom za javno zdravlje. Pozicija u projektu: Član istraživačkog tima (2020),
- Studies in biomedical engineering and medical informatics, BioEMIS, 530423-TEMPUS-1-2012- UK TEMPUS-JPCR. Pozicija u projektu: Istraživač (2016),
- Vođa HERIC projekta Vlade Crne Gore, Ministarstva nauke i Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj pod nazivom: „Razvoj, validacija i implementacija telemedicinskog sistema TELEMONTKEG za brzu detekciju poremećaja srčanog ritma u Crnoj Gori“. Pozicija u projektu: Rukovodilac projekta (2015- 2017.),
- Usklađivanje curriculumu VMŠ sa direktivama EU i uvođenje programa zasnovanog na kompetencijama 544169-TEMPUS-1-2013-1-BE-TEMPUS-JPCR. Pozicija u projektu: Istraživač (2013- 2016.).

Na čelu Direktorata za unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite i razvoj ljudskih resursa u Ministarstvu zdravlja, imala sam prilike da aktivno učestvujem u kreiranju zakonskih rješenja i strateških dokumenata od značaja za razvoj ne samo zdravstvenog sistema, već i pravaca razvoja države. U tom smislu bih izdvojila svoj angažman na izradi sljedećih zakona, strategija, pravilnika:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (2020),
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja (2019),
- Strategija za poboljšanje kvaliteta zdravstvene zaštite i bezbjednosti pacijenata za period 2019-2023. godine sa Akcionim planom za 2019-2020. godinu (2019),
- Strategija pametne specijalizacije Crne Gore (2019-2024) (2019),

- Pravilnik o vrstama zdravstvenih usluga za koje se mogu sačiniti liste čekanja, kao i načinu i postupku sačinjavanja listi čekanja (2017)

Svoje učešće u aktivnostima sprovedenim pod okriljem WHO smatram izuzetno značajnim za lično profesionalno napredovanje:

- Šef delegacije na ministarskim konsultacijama WHO na temu „Protecting people from health emergencies together“, Istanbul, februar 2019.
- Izlaganje na panel diskusiji na skupu WHO pod nazivom „Future of Digital Health Systems“. Naziv izlaganja: „Electronical Appointment Sheduling Project: Is it possible to meet the needs of the patients and do not annoy the doctor?“ Kopenhagen, februar 2019.
- Član ministarske delegacije na temu izazova migracije radne snage u oblasti zdravstva malih zemalja na WHO „Sixth high-level meeting of the small countries: equity and sustainable development-keeping people in centre,“ San Marino, mart 2019.
- Član delegacije na 72. zasjedanju skupštine WHO. Član Committee on Credentials na istom skupu, Ženeva, maj 2019.
- Šef delegacije na ministarskoj konferenciji WHO South-eastern Europe Health Network (SEEHN) na temu obezbjeđenja primarne zdravstvene zaštite za populaciju koja stari, Tel Aviv, april 2018.

Na preporuku i uz podršku Minisatrstva nauke Vlade Crne Gore, učestvovala sam na:

- Član delegacije tokom zvanične evaluacije Strategije pametne specijalizacije S3 u Sevilji („Country dialogue for the assesment of Smart Specialisation Strategy of Montenegro 2019-2024“) pred Evropskom komisijom na temu Održivi i zdravstveni turizam (2019),
- Naučni forum IAEA Scientific Forum Nuclear Techniques in Human Health, Beč (2017),
- Radionica odgovornog istraživanja i inovacija, Kolašin (2016),
- Prva godišnja koferencija Naučnog zdravstvenog panela „Better Research for Better Health“, Brussels (2016).

Svoju inovativnost sam dokazala u unaprijeđenju zdravstvenog sistema kroz uvođenje digitalnih tehnologija:

- Kreiranje Jedinstvene platforme za elektronsko zakazivanje specijalističkih pregleda na sekundarnom i tercijernom nivou zdravstvene zaštite. Zahvaljujući uspješnoj implementaciji ovog inovativnog projekta, crnogorski zdravstveni sistem je napredovao na ECHI listi za 2018. godinu sa 35. na 23. mjesto, a pacijentima je zdravstvena zaštita postala dostupnija.
- Digitalizacija protokola liječenja urinarnih i respiratornih infekcija na primarnom nivou zdravstvene zaštite.

Izuzetno značajnim smatram svoj angažman na čelu Nacionalnog koordinacionog tijela za presađivanje organa u svrhu liječenja. Za relativno kratko vrijeme, od 2018. godine, pokrenut je niz aktivnosti koje su imale za cilj da Liste čekanja za transplantaciju organa budu vidljive, da se izmjenama Zakona o presađivanju organa ljudskog porijekla u svrhu liječenja poveća broj kadaveričnih transplantacija, da se uvedu donorske kartice, da se pokrene kampanja za podizanje svijesti o značaju donorstva, da se unaprijedi saradnja sa EUROTRANSPLANTOM kroz realizaciju Teaching and Training programa koji pruža mogućnost da Crna Gora razvije sopstvene transplantacione programe.

Tokom svoje profesionalne karijere, uzimala sam učešće u radu brojnih strukovnih tijela:

- Sekretar Kardiološke sekcije Društva ljekara Crne Gore (1996.-2000.)
- Član Predsjedništva Udruženja pedijatara Srbije i Crne Gore (2002.-2006. godine)
- Potpredsjednika Pedijatrijske sekcije Društva ljekara Crne Gore od 2001.-2008. godine.
- Član Asocijacije za preventivnu pedijatriju Crne Gore (2015.)

Tečno govorim engleski jezik. Služim se italijanskim jezikom u manjoj mjeri.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJE

Radni odnos sam zasnovala 1986. godine u Medicinskom zavodu Titograd, gdje najprije radim u Medicini rada kao ljekar opšte prakse. Za potrebe Dječje bolnice Medicinskog zavoda Titograd, dobijam specijalizaciju iz pedijatrije koju završavam 1995. godine. Nakon završetka specijalizacije, radni angažman nastavljam u Dječjoj bolnici Kliničko-bolničkog centra Podgorica (kasnije Institut za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore). Odlukom Vlade Crne Gore, 2017. godine bivam imenovana za generalu direktoricu Direktorata za unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite i razvoj ljudskih resursa. Tu funkciju obavljam do novembra 2020. godine, nakon čega nastavljam radni angažman u Institutu za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore. Tokom radne karijere u Kliničkom centru Crne Gore, rukovodila sam Pedijatrijskom klinikom u periodu od 1999.-2008. godine, a nakon toga sam bila direktor Instituta za bolesti djece do 2012. godine.

U nastavu na Medicinskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, kao saradnik, sam uključena od 2003.-2007. godine, a 2007. godine, Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, birana sam u zvanje docenta na istom fakultetu. Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore birana sam u zvanje vanrednog profesora Medicinskog fakulteta u martu 2013. godine. U periodu od 2016.-2018. godine, određena sam za odgovornog nosioca predmeta Opšta medicina studijskog programa Stomatologija. 2019. godine, imenovana sam za odgovornog nosioca predmeta Osnovi kliničke prakse I i Osnovi kliničke prakse II.

BIBLIOGRAFIJA

Monografije

1. **Miranović V:** 2016. *Fiziologija i patofiziologija srčanog ritma*. Studio Branko, Podgorica. ISBN 978-9940-9474-2-2
2. **Miranović V:** Anamneza i fizikalni pregled u pedijatriji. Medicinski fakultet Univerziteta Crne Gore. Podgorica 2006. ISBN 987-86-908751-1-5, 82 str.
3. **Miranović V:** Ventrikularni septalni defekt. Podgorica 2003. COBISS.CG-ID 6284048, 116 str.

Pregledni rad u časopisu međunarodnog značaja

1. Radojevic N, Konatrar J, Vukčević B, Jovovic A, Begic S, Savic S, Subramanian V, **Miranovic V.** *The socio-economic status of Families Experiencing the Sudden Unexpected Death of an Infant – It is possibly Related to a Higher Rate of Non-natural Deaths among Them.* Journal of Forensic and Legal Medicine 80 (2021) 102168.
2. Puca E, Čivljak R, Arapovic J, Popescu C, Christova I, Raka L, Cana F, **Miranovic V,** Karageorgopoulos D, Bas D, Paglietti B, Barac A. *Short epidemiological overview of the current situation on COVID-19 pandemic in Southeast European (SEE) countries.* Journal of Infection in Developing Countries 2020;14(5):433-437. ISSN: 20366590, 19722680
3. Crnogorac S, **Miranović V,** (2018). *Pregnancy after malignant disease – challenges and possibilities.* Journal of Perinatal Medicine; 46(4):349-353. ISSN:1619-3997
4. M Turkalj, **V Miranovic**^{2,3}, R Lulic-Jurjevic, R Gjerga Juraski, D Primorac. *Cardiorespiratory complications in patients with osteogenesis imperfecta.* Paediatrica Croatica 2017;61: 106-12. <http://dx.doi.org/10.13112/PC.2017.15>
5. M Djukic, V Parezanovic, S Djordjevic, I Stefanovic, **V Miranovic,** S Ilic, I Jovanovic (2017). *Transcatheter closure of patent ductus arteriosus using Flipper coil and Amplatzer Duct Occluder- Ten-year experience from a single center.* Srpski arhiv za celokupno lekarstvo. ISSN 0370-8179

6. **Miranovic V**, Crnogorac S (2017). *Genetic aspects of hereditary arrhythmogenic syndromes in children and adults*. Acta Clinica Croatica; 56:749-755. ISSN: 0353-9466
7. **V Miranovic**. *The Incidence of congenital heart defects in the world regarding the severity of the defect*. Vojnosanitetski pregled 2016; 73(2): 159-164.
8. **Miranovic V**: Ehokardiografska evaluacija hemodinamike ventrikularnog septalnog defekta. Odobren za štampu u časopisu "Srpski arhiv za celokupno lekarstvo". 2007 Volume 135, Issue 9-10, Pages:541-546, <https://doi.org/10.2298/SARH0710541M>. ISSN 0370-8179

Pregledni rad u časopisu nacionalnog značaja

1. Lutovac B, **Miranović V**, Dragana Pravilović Lutovac (2018). *Značaj skrininga iznenadne srčane smrti kod mladih sportista: mesto i uloga telemedicinske elektrokardiografije*. Medical Data;10(1):007-010
2. **Miranović V** (2018). *Kawasakijeva bolest: protokol liječenja*. Medicinski zapisi, 67(1): 65-71 ISSN-0419-7747
3. **Miranović V** (2016). *Uticaj duvanskog dima na pedijatrijsku populaciju: od koncepcije do odraslog doba*. Medicinski zapisi, 65(2): 73-83 ISSN-0419-7747
4. **Miranović V** (2016). *Iznenadna smrt u djece-da li je moguća prevencija?* Medicinski zapisi, 65(1): 98-103 ISSN-0419-7747
5. **Miranović V**, Ašanin B, Stojanović R, Jovanović I, Vukomanović G, Nikčević D, Vukmirović M, Dragnić S (2015). *TELEMONTEKG-nova vizija dijagnostike poremećaja srčanog ritma*. Medicinski zapisi, 64(1): 46-49. ISSN-0419-7747
6. **Miranović V**. *Sinkopa: dijagnostičke dileme*. XV Kongres društva ljekara Crne Gore, oktobar 2015, Bečići, Medicinski zapisi 64(1):106-107
7. **Miranović V** (2013). *Dijete sa urođenom srčanom manom i njegova porodica*. Medicinski zapisi, 62(1): 30-32. ISSN-0419-7747
8. **V.Miranović**: Urođene srčane mane: prošlost, sadašnji trenutak i budućnost.XIII Kongres Društva Ljekara Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Bečići 2009. Medicinski zapisi 2009,Suppl.1:13-4.2009.
9. D. Dakić, L.Banjac, R. Rudanović, **V. Miranović**: Klinička slika novorođenčadi sa kongenitalnim anomalijama srca.XIIIKongres Društva Ljekara Crne Gore sa međunarodnim učešćem.Bečići 2009.Medicinski zapisi Suppl.1:137-138 (2009)
10. **V. Miranović**: Prospektivno praćenje djece sa sindromom prolapsa mitralne valvule u Crnoj Gori u periodu 1995-2003. godine. XII Kongres Društva Ljekara Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Ulcinj 2005. Medicinski zapisi 2005, br.60, str. 49-51.
11. **V. Miranović**: Prospektivno praćenje djece sa atrio-ventrikularnim septalnim defektom na teritoriji Crne Gore u periodu od 1995-2003. godine. XII Kongres Društva Ljekara Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Ulcinj 2005. Medicinski zapisi 2005, br. 60, str. 99.

Saopštenje na naučnom skupu međunarodnog značaja

(štampano u cjelini)

1. **Miranović V**: Kako prepoznati dijete sa urođenom srčanom manom u neonatalnom uzrastu?"Ian Donald Advanced Course in Obstetric and Gynecology". Bečići 2011.
2. **Miranović V**: Nedoumice pri istraživanju incidence urođenih srčanih mana. XVI Kongres Udruženja kardiologa Srbije sa međunarodnim učešćem.Beograd 2007. Kardiologija 1980-2007. Vol. 28 Suppl.1.

3. **Miranović V:** The Prevalence of Congenital Heart Diseases in Montenegro from 1995 to 2003. International Congeress: „Health for all- Health Perspective in 21st Century“. Banja Luka 4th-8th, June 2003. Zbornik radova: Hronične nezarazne bolesti 2/II str. 99-102. ISBN 99938-716-2-1

Saopštenje na naučnom skupu međunarodnog značaja

(štampan u izvodu)

1. **Miranović V.** *The Role of molecular autopsy in sudden cardiac death in children.* 16th National Conference of Pediatrics, Tirana, 14-15 oktobar 2016
2. **Miranović V.** *Nasledne bolesti srca i iznenadna srčana smrt-put do dijagnoze.* 47. Pedijatrijski dani Srbije sa međunarodnim učešćem, Niš, 6.-8. oktobar 2016, Zbornik radova pp 21-22
3. **Miranović V.** *Sudden cardiac death in children: algorithm for identification of relatives of the victim.* V Pediatric Schoool of Republik of Kosova, oktobar 2016, Drač
4. **Miranović V.** *TELEMONTEKG.* IV Pediatric School of Republik of Kosova, novembar 2015, Drač
5. **Miranović V.** *Bol u grudima sa povišenim vrijednostima troponina u adolescenata.* 45. Pedijatrijski dani Srbije sa međunarodnim učešćem, Niš, 3.-5. oktobar 2013, Zbornik radova pp 126-127
6. **Miranović V:** Emergency in Neonatal Cardiology.Monteneger's Paediatric Meeting-Italian pediatric association. Pržno 2011.
7. **Miranović V:** Upotreba Carvedilola u liječenju djece s kardiomiopatijom. 42. Pedijatrijski dani Srbije sa međunarodnim učešćem. Niš 2009. Zbornik radova str.118.
8. **Miranović V:** Incidenca kardiomiopatija kod djece u Crnoj Gori. 42. Pedijatrijski dani Srbije sa međunarodnim učešćem. Niš 2009. Zbornik radova str.119.
9. **Miranović V:** Ross-ova operacija: pravo rješenje ili zabluda. 41. pedijatrijski dani Srbije sa međunarodnim učešćem. Niš 2008. Zbornik radova str. 125.
10. **Miranović V:** Stres roditelja djece sa urođenim srčanim manama. 41. pedijatrijski dani Srbije sa međunarodnim učešćem. Niš 2008. Zbornik radova str. 128.

Saopštenje na naučnom skupu nacionalnog značaja

(štampan u cjelini)

1. **Miranović V.** *Kawasakijeva bolest: dijagnostički i klinički kriterijumi za postavljanje dijagnoze.* 39. Sabor ljekara sjeverne Crne Gore i jugozapadne Srbije, Berane 12. i 13. oktobar 2018, Zbornik radova pp13-18. ISBN: 978-9940-9915-0-0
2. **Miranović V.** *Iznenadna srčana smrt kod djece-kako do dijagnoze?* 37. Sabor ljekara sjeverne Crne Gore i jugozapadne Srbije, Bijelo Polje septembar 2016, Zbornik radova pp 17-19
3. **Miranović V.** *Sinkope-klinički značaj u dječjoj kardiologiji.* 35. Sabor ljekara sjeverne Crne Gore i jugozapadne Srbije, Pljevlja, septembar 2014, Zbornik radova pp 93-98
4. **V. Miranović:** Zdravstvena zaštita majke i djeteta u Crnoj Gori. XXXI Sabor ljekara sjeverne Crne Gore i jugozapadne Srbije. Bijelo Polje 2010. Zbornik radova:str. 14-17.
5. O. Miljanović, **Miranović V,** R. Rudanović, A. Dizdarević, T. Mujović, B. Bojović, D. Likić: Registar zdravlja i razvoja djeteta. III Kongres pedijatara Jugoslavije / Srbije i Crne Gore. Herceg Novi 2002. Zbornik radova III Kongresa pedijatara Srbije i Crne Gore str. 26-30.
6. R. Rudanović, S. Maglajlić, S. Simeunović, D. Dakić, S. Zeković. **V. Miranović:** Kardiorespiratorni distres kod novorođenčadi sa posebnim osvrtom na PPHN (evaluacija i dijagnoza). III Kongres pedijatara Jugoslavije / Srbije i Crne Gore. Herceg Novi 2002. Zbornik radova III Kongresa pedijatara Srbije i Crne Gore str. 346.

Saopštenje na naučnom skupu nacionalnog značaja

(štampano u izvodu)

1. **Miranović V.** *TELEMONTEKG-tehnološki izazov za sprečavanje iznenadne srčane smrti*, april 2017, Naučna tribina Crnogorske akademije nauka i umjetnosti
2. **Miranović V:** Prolaps valvulae mitralis-realan ili precijenjen problem. IV Kongres pedijataru Srbije i Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Beograd 2006. Zbornik sažetaka str. 275.ISBN 86-85527-02-3.
3. **Miranović V:** Tri sestre sa Sy Ellis Van Creveld-prikaz slučaja. IV Kongres pedijataru Srbije i Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Beograd 2006. Zbornik sažetaka str. 279.ISBN 86-85527-02-3.
4. D. Nikčević, **Miranović V:** Naša iskustva u primjeni 24h Holter monitoringa (prvih 40 pacijenata). IV Kongres pedijataru Srbije i Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Beograd 2006. Zbornik sažetaka str. 279-280.ISBN 86-85527-02-3.
5. **Miranović V:** Incidenca urođenih srčanih mana na teritoriji Crne Gore za period 1995-2003. godine. XV Kongres udruženja kardiologa Srbije i Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Herceg Novi 2005. Sažeci radova – suplement str. 20.YU ISSN 0352-9320.
6. **Miranović V:** Klinička dijagnostika srčane insuficijencije u dječijem uzrastu. XV Kongres Udruženja kardiologa Srbije i Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Herceg Novi 2005. Sažeci radova- suplement str. 92.YU ISSN 0352-9320.
7. **Miranović V:** Prospektivno praćenje djece sa ventrikularnim septalnim defektom u Crnoj Gori u periodu od 1995-2003. godine. Pedijatrijski dani Srbije i Crne Gore. Niš 2005. Zbornik radova Pedijatrijskih dana Srbije i Crne Gore str. 131-132.
8. **Miranović V:** Prospektivno praćenje djece sa koarktacijom aorte u Crnoj Gori u periodu od 1995.- 2003. godine. Pedijatrijski dani Srbije i Crne Gore. Niš 2005. Zbornik radova Pedijatrijskih dana Srbije i Crne Gore str. 132-133.
9. **Miranović V:** Retrospektivno i prospektivno praćenje pacijenta sa D- transpozicijom velikih krvnih sudova u periodu od 1990-95. godine i 1996.-2003. godine. Pedijatrijski dani Srbije i Crne Gore. Niš 2004. Zbornik radova Pedijatrijskih dana Srbije i Crne Gore str. 266-267.
10. **Miranović V:** Prospektivno praćenje pacijenata sa Tetralogijom Fallot u Crnoj Gori u periodu od 1995-2003. godine. Pedijatrijski dani Srbije i Crne Gore. Niš 2004. Zbornik radova Pedijatrijskih dana Srbije i Crne Gore str. 268-269.
11. **Miranović V:** Opravdanost upućivanja djece na kardiološku obradu iz primarne zdravstvene zaštite. III Kongres pedijataru Jugoslavije / Srbije i Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Herceg Novi 2002. Zbornik radova III Kongresa pedijataru Srbije i Crne Gore str. 127.
12. **Miranović V:** Incidenca D-TGA u djece na teritoriji Crne Gore. III Kongres pedijataru Jugoslavije / Srbije i Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Herceg Novi 2002. Zbornik radova III Kongresa pedijataru Srbije i Crne Gore str.130.
13. A. Dizdarević, **Miranović V**, O. Miljanović, S. Lončarević: Genetika urođenih anomalija srca. III Kongres pedijataru Jugoslavije / Srbije i Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Herceg Novi 2002. Zbornik radova III Kongresa pedijataru Srbije i Crne Gore str. 485.
14. **Miranović V:** Naša iskustva u dijagnostici kritično oboljelog novorođenčeta sa kardiorespiratornim distresom. III Kongres pedijataru Jugoslavije / Srbije i Crne Gore. Herceg Novi 2002. Zbornik radova III Kongresa pedijataru Srbije i Crne Gore str. 135.
15. **Miranović V:** Prevencija bakterijskog endokarditisa – obavezna zaštita kod djece sa urođenim srčanim manama. IV Pedijatrijski dani Crne Gore. Podgorica 2000. Program i zbornika radova Pedijatrijske sekcije Društva ljekara Crne Gore str.133.
16. **Miranović V:** D-TGA: od intenzivne njege neonatologije Kliničkog centra Crne Gore do intenzivne njege „Hospital for Sick Children“ London. Podgorica 2000. IV Pedijatrijski dani Crne Gore. Program i zbornik radova Pedijatrijske sekcije Društva ljekara Crne Gore str. 74.

17. **Miranović V**, Lj. Čeranić: Prirodna evolucija ventrikularnog septalnog defekta. XII Kongres kardiologa Jugoslavije sa međunarodnim učešćem. Herceg-Novi 1998. Kardiologija 1980-1998., vol. 19, supl. 1, str. 151.YU ISSN 0352-9320.
18. **Miranović V**, Lj. Čeranić, J. Novosel, T. Mujović: Prirodna evolucija ventrikularnog septalnog defekta u djece do navršene prve godine života. Jugoslovenski pedijatrijski dani. Niš 1997. Zbornik radova str. 63.
19. T. Mujović, **Miranović V**: Kardiološki znaci u djece sa sideropenijskom anemijom. Jugoslovenski pedijatrijski dani. Niš 1997.godine. Zbornik radova str. 77-78.
20. T. Mujović, **Miranović V**, A. Dizdarević: Kongenitalne anomalije i maligne neoplazme. Jugoslovenski pedijatrijski dani. Niš 1997. Zbornik str.35-36.
21. **Miranović V**: Prikaz slučaja: D-Transpozicija velikih krvnih sudova. III Pedijatrijski dani Crne Gore. Podgorica 1997. Program i zbornik radova str.75.
22. **Miranović V**, Lj. Čeranić: Prirodna evolucija ventrikularnog septalnog defekta u zavisnosti od uzrasta djeteta. III Pedijatrijski dani Crne Gore. Podgorica 1997. Program i zbornik radova str.130.
23. Z. Inić, **Miranović V**: Prikaz pacijenta: Cardiomyopathia hypertrophica. III Pedijatrijski dani Crne Gore. Podgorica 1997. godine. Program i zbornik radova str. 130.

Učešće u međunarodnom naučnom projektu

1. Naziv projekta: BioEMIS-Studies in Bioengineering and Medical informatics, 530423-TEMPUS-1-2012-1-UK TEMPUS-JPCR, projekat Evropske Komisije; Pozicija u projektu: istraživač. (2015-2016.)
2. Naziv projekta „Competency Based Curriculum Reform in Nursing and Caring in Western Balkan Universities-CCNURCA“, EU Commission Project; 544169-TEMPUS-1-2012-1-BE-TEMPUS-JCPR; Pozicija u projektu: istraživač. (2015-2016.)

Učešće u nacionalnom naučnom projektu

1. Naziv projekta: „COVID-19-slučaj Crne Gore“, projekat Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Ministarstva zdravlja i Kliničkog centra Crne Gore; Pozicija u projektu: istraživač. (2020.)

Rukovođenje nacionalnim projektom

1. **Miranović V**. „HERIC“ projekat Vlade Crne Gore, Ministarstva nauke i Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj pod nazivom „Razvoj, validacija i primjena telemedicinskog sredstva (TELEMONTEKG) za brzu dijagnostiku bolesti srca u Crnoj Gori“. Pozicija u projektu: rukovodilac projekta; (2015-2017.)

Primljeno: 12.07.2018			
Org. jed.	Broj	Prilog	Podpis
MSH	1035/p		

Na osnovu člana 32 stav 1 tačka 14 Statuta Univerziteta Crne Gore, u vezi sa članom 29 Pravila doktorskih studija, Senat Univerziteta Crne Gore, u postupku razmatranja prijedloga Vijeća Medicinskog fakulteta i na prijedlog Odbora za doktorske studije, na sjednici održanoj 03.07.2018. godine, donio je sljedeću

ODLUKU

I

Dr Boban Mugoša vanredni profesor Medicinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, imenuje se za mentora pri izradi doktorske disertacije kandidatkinji Enisi Kujundžić.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 03- 1730/2
Podgorica, 03.07.2018. godine

PREDSJEDNIK SENATA

Danilo Nikolić
Prof. dr Danilo Nikolić, rektor

Na osnovu člana 33 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), člana 115 Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list CG", br. 44/14, 52/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19, 74/20 104/21) i službene evidencije, a po zahtjevu studenta Kujundžić Šefko Enisa, izdaje se

UVJERENJE O POLOŽENIM ISPITIMA

Student **Kujundžić Šefko Enisa**, rođena **20-09-1981** godine u mjestu **Bijelo Polje**, opština **Bijelo Polje**, Republika **Crna Gora**, upisana je studijske **2017/2018** godine, u **I** godinu studija, kao student koji se **samofinansira** na **doktorske akademske studije**, studijski program **MEDICINA**, koji realizuje **MEDICINSKI FAKULTET - Podgorica** Univerziteta Crne Gore u trajanju od **3 (tri)** godine sa obimom **180** ECTS kredita.

Student je položio ispite iz sljedećih predmeta:

Redni broj	Semestar	Naziv predmeta	Ocjena	Uspjeh	Broj ECTS kredita
1.	1	BIOSTATISTIKA	"A"	(odličan)	10.00
2.	1	MEDICINSKA INFORMATIKA	"A"	(odličan)	10.00
3.	1	METODOLOGIJA NAUČNOG ISTRAŽIVANJA	"B"	(vrlodobar)	10.00
4.	2	OSNOVI ČELIJSKE BIOLOGIJE	"A"	(odličan)	5.00
5.	2	OSNOVI MOLEKULARNE GENETIKE	"C"	(dobar)	5.00

Zaključno sa rednim brojem **5**.

Ostvareni uspjeh u toku dosadašnjih studija je:

- srednja ocjena položenih ispita "A" (**9.50**)
- ukupan broj osvojenih ECTS kredita **40.00** ili **66.67%**
- indeks uspjeha **6.33**.

Uvjerjenje se izdaje na osnovu službene evidencije, a u svrhu ostvarivanja prava na: (dječji dodatak, porodičnu penziju, invalidski dodatak, zdravstvenu legitimaciju, povlašćenu vožnju za gradski saobraćaj, studentski dom, studentski kredit, stipendiju, regulisanje vojne obaveze i slično).

Broj:
Podgorica, 06.10.2021 godine

SEKRETAR
